

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

19^e JAARGANG

WOENSDAG 8 AUGUSTUS 1934

No. 971

NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT.

Curatoren: Mr. G. Vissering, Voorzitter; Ir. A. Plate, Onder-Voorzitter; Mr. K. P. van der Mandele, Penningmeester; Mr. P. Hofstede de Groot; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; L. H. Mansholt; Mr. R. Mees; E. D. van Walrecq; Ch. J. I. M. Welter; C. J. P. Zaalberg.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN. COMMISSIE VAN ADVIES.

Prof. Mr. D. van Blom; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. P. H. Reijout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Jan Schilthuis; Prof. Mr. F. de Vries.
 Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
 Redacteur-Secretaris: Dr. H. M. H. A. van der Valk.
 Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
 Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 145192.

Abonnementprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Economisch-Statistisch Kwartaalbericht f 1.—. Leden en donateurs ontvangen het weekblad en het Kwartaalbericht gratis en een reductie op de verdere publicaties.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

INHOUD.

	Blz.
DE NIEUWE VERDEELING VAN DE WERKLOOSHEIDSLASTEN door J. Hasper	714
Verbetering van den Waterweg van Dordrecht naar zee door C. Vermey	715
Verhoudingen in de Nederlandsche steenindustrie door W. T. Kroese	717
Contingenteering van steenkolen	719
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De wetgeving inzake de goudclausule in Polen door Prof. Dr. Richard Kerschagl	720
AANTEKENINGEN:	
De deflatie-politiek in Frankrijk	721
De economische toestand van Nederlandsch-Indië ..	721
De invloed van de droogte op de tarweoogsten	723
De geografische verdeling van den invoer van Nederlandsch-Indië	723
De handelsbetrekkingen tusschen Nederlandsch-Indië en Japan	724
De zichtbare suikervoorraden in de wereld	724
MAANDCIJFERS:	
Indexcijfers van Nederlandsche aandelen	722
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	725
STATISTIEKEN	725—728
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten.	

7 AUGUSTUS 1934.

„Hoewel men van meening was, dat de geldkoersen na de maandswisseling iets terug zouden loopen, zijn de prijzen op de geldmarkt tot nog toe onveranderd gebleven. Prima Hollandsche bankaccepten doen nog steeds 3 pCt. Call blijft op $\frac{1}{2}$ pCt. aangeboden. Pro-longatie onveranderd 1 pCt. Schatkistpapier noteert een fractie lager: voor Septemberpapier $\frac{1}{2}$ pCt., October $\frac{5}{8}$ pCt., November $\frac{1}{4}$ — $\frac{11}{16}$ pCt., December $\frac{2}{16}$ pCt., Januari $\frac{7}{8}$, jaars $1\frac{1}{2}$ pCt., $2\frac{1}{4}$ jaars $2\frac{1}{2}$ pCt., 3 jaars $2\frac{3}{16}$ pCt. en 5 jaars $2\frac{3}{4}$ pCt.

* * *

Van de wisselmarkt valt maar weinig te melden. Ponden liepen van 7.45 op 7.44 terug, terwijl Dollars van 1.48 op $1.47\frac{1}{2}$ kwamen. De £/\$ koers, die de geheele week op ca. $5.03\frac{1}{2}$ is vastgehouden, is gisteren, omdat de controle wegens de bank-holiday niet kon worden uitgeoefend, op $5.04\frac{1}{2}$ gekomen. Marken zijn nog steeds hoogst onzeker; aanvankelijk verbeterden zij van 57.15 tot 57.45, doch gisteren sloten zij weder op $57.17\frac{1}{2}$.

Er zijn in Duitschland weder nieuwe voorschriften uitgevaardigd, op grond waarvan het thans niet meer mogelijk is Markenbedragen naar het buitenland te remitteren, welke bedragen tot nu toe op grond van reeds verstrekte „Genehmigungen” voor betaling van goederen of voor andere doeleinden, vrij konden worden overgemaakt.

Dergelijke bedragen worden thans voorloopig op een z.g. „Hinterlegungskonto” geboekt, op rekening waarvan men dan deviezen zal remitteren, al naar gelang deze beschikbaar zijn. Dat deze nieuwe bepalingen onze exporteurs en de belanghebbenden bij de Rijnvaart in ernstige ongerustheid hebben gebracht, behoeft wel niet te worden vermeld. Fransche Francs bleven rond de $9.74\frac{3}{4}$ schommelen. Belga's ca. 34.70. Van de overige koersen valt niets bijzonders te vermelden.

De prijzen op de termijnmarkt veranderden niet.

Op de goudmarkt ging niet veel om. De prijs voor baren bleef hoog: ca. f 1.652 $\frac{1}{2}$. Er was gisteren weder een groot koper in de markt, terwijl de markt in Londen gesloten was. Dollars gezocht $2.48\frac{1}{4}$, Sovereigns 12.10, gouden tientjes 10.11. De laatste tijden worden ook wel postjes gouden Marken verhandeld op een prijs van ca. 60 (f 12 per 20 Mark). Marken bankpapier aangeboden op 55.25.

DE NIEUWE VERDEELING VAN DE WERKLOOSHEIDSLASTEN.

De Regeering heeft de gemeentebesturen in kennis gesteld met het voornemen om een werkloosheids-subsidiefonds in het leven te roepen, waaruit alle gemeenten, die een bepaald minimum aan werkloozensteun betalen, eene bedrage in de te haren laste komende uitgaven zullen ontvangen.

De *ontvangsten* van dat fonds zullen bestaan uit de f 46.000.000.—, die het Rijk thans zelf onder de gemeenten verdeelt, alsmede ongeveer 25 pCt. van de opbrengst van de voornaamste gemeentelijke belastingen in 1935.

De *uitgaven* zullen kunnen worden onderscheiden in: a. de gewone bijdragen aan de gemeenten, die steunuitkeeringen moeten doen, b. de bijzondere bijdragen aan de gemeenten, die in 1934 een door de Regeering erkend tekort op de begrooting hebben gehad, c. de extra-bijdragen aan de gemeenten, die in 1935 nog een tekort op den gewonen dienst zouden hebben.

Voor de vaststelling van de normale fondsbijdrage wordt eerst uitgerekend, hoeveel de opbrengst van de voornaamste belastingen over 1932/1933 zou hebben bedragen, indien zij tot het maximum zouden zijn geheven (dit is de z.g. belastingcapaciteit); daarna wordt nagegaan hoeveel werkloozensteun in 1935 zal worden uitgekeerd; tenslotte kan dan door gebruikmaking van een tabel, berekend voor 900 gevallen, worden vastgesteld, welke bijdrage uit het fonds zal worden ontvangen.

De berekening is zoo gemaakt, dat gemeenten met dezelfde belastingcapaciteit in 1932/1933, die in 1935 voor een bijdrage in aanmerking komen, ongeacht de steunuitgaven, ongeveer dezelfde lasten zullen dragen.

Het is zelfs sterker: alle gemeenten zullen in maximum ongeveer hetzelfde percentage van hare belastingcapaciteit aan werkloozensteun besteden. Sommige gemeenten kunnen misschien met minder toe, doch in maximum zal niet meer dan 15½ pCt. van de belastingcapaciteit voor rekening van de gemeenten blijven. Wat meer aan steun wordt uitbetaald wordt door het nieuwe fonds vergoed.

* * *

Men zal nu geneigd zijn te meenen, dat de begrooting van iedere gemeente zal kunnen sluiten. Maar dat is een illusie. Daarom wil de Regeering bepalen, dat, wanneer de begrotingen toch nog niet in evenwicht kunnen worden gebracht, een bijzondere bijdrage kan worden verleend, die tezamen met de normale uitkeering, in totaal in maximum kan beloopt 99 pCt. van de werkloozenuitgaven. Als dat niet helpt, zou men meenen, dan helpt niets.

Het helpt wel, maar niet voldoende en soms in de verkeerde richting. Want tegelijk met het uitschakelen van de verschillen van de werkloozenuitgaven worden automatisch nieuwe verschillen ingeschakeld. Want het Rijk neemt wel hetzelfde deel van de belastingcapaciteit af, zij het ook ten behoeve van het fonds; dit heeft echter voor de begrooting van eene gemeente, die haar belastingcapaciteit ten volle moest benutten, reële beteekenis, terwijl de begrooting van een gemeente met lage belastingen niet onherstelbaar wordt ontwricht.

Dit kan worden verduidelijkt met enkele voorbeelden, die betrekking hebben op een middelgrote gemeente. Deze voorbeelden zijn n.m. voor andere gemeenten eveneens geldig, omdat bij de berekening van hetgeen ten laste van de gemeente blijft, gewerkt wordt met percentages van de belastingcapaciteit. In onderstaande gevallen wordt steeds dezelfde belastingcapaciteit aangenomen.

Geval A. Oude toestand

belastingcapaciteit	f 8.000.000
hiervan wordt voor 100 pCt. gebruik gemaakt	„ 8.000.000
werkloozensteun	„ 8.000.000
genoten wordt een Rijksbijdrage ¹⁾ van ..	„ 4.000.000
zoodat de gemeente betaalt	f 4.000.000

waarvan 1 miljoen direct wordt gevonden en f 3.— miljoen wordt uitgestooten.

Nieuwe toestand.

Van de belastingcapaciteit komt 25 pCt. of f 2.000.000 ten bate van het fonds en 75 pCt. of f 6.000.000 ten bate van de gemeente. De belastingdruk voor de ingezetenen blijft dus gelijk, doch de gemeente ontvangt f 2.000.000 minder.

Aan werkloozensteun wordt uitbetaald ..	f 8.000.000
Hierin zal het fonds een bijdrage geven van ..	„ 6.760.000
zoodat ten laste van de gemeente blijft ..	f 1.240.000

waarvan (zie boven) f 1 miljoen direct zou kunnen worden gevonden en f 240.000 uitgestooten. Zij ontvangt aan belastingen echter f 2.000.000 minder, zoodat het nieuwe tekort bedraagt f 2.240.000. Deze gemeente zal nu kunnen verzoeken om een extra-bijdrage tot een maximum van 99 pCt. van de werkloozenuitgaven. Wordt dat verzoek toegestaan, dan wordt de uitkeering verhoogd met f 1.160.000, welk bedrag in mindering komt van het tekort ad f 2.240.000, zoodat er toch nog een tekort van f 1.080.000 zal zijn.

Dit is nog veel te gunstig voorgesteld. Want hier is voor den nieuwen toestand nog aangenomen, dat de belastingcapaciteit in 1935 dezelfde is als in 1932/1933, hetgeen in een gemeente met zulk een werkloosheid wel niet het geval zal zijn. Voorts is geen rekening gehouden met een vermindering van de uitkeering uit het gemeentefonds; noch met andere tegenvallers. Bezuinigingen zullen wel niet veel meer kunnen worden aangebracht, omdat de gemeente al een uitgestooten bedrag had, hetwelk door Ged. Staten en de departementen reeds is onderzocht.

Geval B. Oude toestand.

De belastingcapaciteit van f 8.000.000 wordt weer ten volle benut.

De werkloozensteun bedraagt	f 4.000.000
genoten wordt een Rijksbijdrage van	„ 1.500.000

zoodat voor rekening van de gemeente blijft f 2.500.000 welk bedrag uit de gewone middelen wordt gevonden.

Nieuwe toestand.

Evenals in geval A ontvangt de gemeente f 2 miljoen minder.

De werkloozensteun bedraagt	f 4.000.000
Hierin zal het fonds een bijdrage geven van ..	„ 2.776.000

zoodat ten laste van de gemeente blijft .. f 1.224.000 of f 1.276.000 minder dan onder den ouden toestand.

Echter zijn de middelen f 2.000.000 lager, zoodat er thans een tekort ontstaat van f 724.000. Deze gemeente, die een sluitende begrooting had, is er dus *slechter* aan toe. Nu zal ook deze gemeente om de extra-bijdrage moeten vragen. Deze behoeft niet ten volle tot 99 pCt. van den werkloozensteun te worden verleend, of misschien ook wel, wanneer b.v. de belastingcapaciteit is verminderd. Bovendien betreft het hier een gemeente met topbelastingen, die dus reeds veel zal hebben bezuinigd, en wier budget nog zal worden gedrukt door de verminderde uitkeering uit het gemeentefonds.

Geval C. Oude toestand.

Deze gemeente heeft een belastingcapaciteit, eveneens van f 8.000.000, welke slechts voor 50 pCt. wordt benut. Ontvangen wordt dus f 4.000.000.

¹⁾ De Rijksbijdrage wordt gegeven in de z.g. crisiswerkloosheidslasten; de fondsuitkeering verleent een bijdrage in de werkloosheidslasten, zonder onderscheid tusschen crisis- en gewone werkloosheid.

Aan werkloozensteun wordt uitbetaald .. f 2.000.000
 genoten wordt een Rijksbijdrage van „ 500.000
 zoodat de gemeente in den gewonen dienst
 vindt f 1.500.000
 Nieuwe toestand.

Van de belastingcapaciteit, gesteld op f 8 miljoen, maakt het fonds gebruik voor 25 pCt. of f 2.000.000, de gemeente voor 50 pCt. of f 4.000.000. De belastingdruk wordt dus wel verzwaaard, doch de gemeente ontvangt hetzelfde bedrag.

Aan werkloozensteun wordt uitbetaald .. f 2.000.000
 Hier zal het fonds een bijdrage geven van „ 800.000

zoodat ten laste van de gemeente blijft .. f 1.200.000
 of f 300.000 minder dan eerst, zoodat de belasting met 3.75 pCt. van de capaciteit kan worden verlaagd, tenzij de tegenwerkende factoren, welke hierboven werden genoemd, dit beletten. Vermoedelijk zal deze gemeente nog kunnen bezuinigen, omdat de belastingen nog niet tot het maximum waren opgevoerd. Alleen in een dergelijke gemeente zal het bestuur nog geheel zelfstandig kunnen worden gevoerd. Onder het centrale toezicht komt zij nog niet.

* * *

Zooals reeds werd opgemerkt zijn deze voorbeelden nog te gunstig gekozen. Want niet alleen is de belastingcapaciteit verminderd en zal de fondsuitkeering dalen, maar ook zullen geen reserves meer kunnen worden aangewend om den gewonen dienst te doen sluiten. Voorts zullen gemeenten met een uitgestooten bedrag in 1934 slechts een *percentage* van het 1/10 deel van de door het Rijk erkende som in 1935 vergoed krijgen niet van het Rijk, maar uit het nieuwe fonds. De rest van dat 1/10 deel zullen zij moeten nemen op de begrooting van den gewonen dienst 1935, waardoor het nieuwe uit te stooten bedrag zal worden vergroot. Het niet door het Rijk erkende uitgestooten bedrag zal dan als het nadeelige saldo van den dienst 1934 naar de begrooting van 1936 moeten worden overgebracht. Dat is de door de Regeering bij de wet op de noodlijdende gemeenten in uitzicht gestelde oplossing, waardoor „in den nood der gemeenten in belangrijke mate zou worden voorzien"! De op Regeeringsvoorschrift afgesloten crisisdienst wordt heropend, omdat niet tijdig maatregelen tot financiering van de werkloosheidsuitgaven werden getroffen.

De bovenstaande voorbeelden toonen aan, dat wel zal worden bereikt, dat de gemeenten procentueel dezelfde lasten zullen te dragen krijgen en dat gemeenten, die eenige honderden procenten van de belastingcapaciteit aan steun betaalden, er verhoudingsgewijze het best aan toe zullen zijn, maar dat daar tegenover staat, dat de wijziging in de bevoegdheid tot heffing van belastingen alle schoonheid aan het ontwerp ontnemt. Een gemeente, die de belastingen hoog heeft moeten opvoeren en nog net een sluitende begrooting had, zal een tekort krijgen, hetwelk eerst kan worden weggewerkt, indien een hooger bijdrage van het fonds wordt genoten. Hierop bestaat pas uitzicht, wanneer die gemeente bij het bezuinigingsexamen van de Regeering een voldoende krijgt. Welken weg zij daarvoor moet gaan, is langzamerhand alom in den lande bekend.

Het niet onderscheiden tusschen draagkracht en draagvermogen en het ontkennen van de aanspraken van de gemeenten op een deel van de nieuwe Rijksheffingen, waarover o.m. handelde mijn artikel in E.-S. B. van 13 December 1933, No. 937, geeft aan dit ontwerp de strekking, dat het aantal noodlijdende gemeenten aanzienlijk zal worden uitgebreid en dat in zeer vele gevallen zelfs het centrale, nivelleerende toezicht niet bij machte zal zijn de tekorten te overbruggen.

Moeten de gemeenten, als onderdeelen van den staat, op bepaalde punten tot mindere uitgaven komen, moeten zij een bepaalde verzorging staken,

dan is er toch een Koninklijker weg dan die van de geforceerde noodlijdendheid. Evenals de Regeering de moeilijkheden, verbonden aan de financiering van de uitgestooten bedragen van 1934 heeft onderschat, zo worden de mogelijkheden thans overschat. Dit wetsontwerp toont dat ten duidelijkste aan.

Een andere regeling is noodzakelijk, volgens welke aan de gemeenten, die wegens de beperking van het belastinggebied reëel worden getroffen, in ieder geval een vergoeding ontvangen ten beloope van het te dienen bedrag. Die gemeenten zitten dan toch reeds t.a.v. de middelen aan het plafond en t.a.v. het gemeentelijke leven aan den grond. Het afnemen van belastingen zal blijken van grootere betekenis te zijn dan men zich thans kan voorstellen.

Maar het leger van werklozen kan op deze wijze niet worden onderhouden. Zelfs al zou men het plaatselijk bestuur doodden en zelf alles centraal willen regelen — en in die richting gaat het thans — dan is men er nog niet. Indien de toestand zoo is, dat slechts een deel van de Nederlanders kan werken, dan zal dat deel voor een minimum bestaan van het andere deel moeten zorgen. Het gaat hier om menschen. Moeten dus de belastingen worden verhoogd en zal daartoe gebruik worden gemaakt van nog niet benutte belastingcapaciteit, dan ware de regeling zoo te treffen, dat niet aan het normale bestuur van de gemeenten een einde wordt gemaakt.

De Minister heeft nog een lichtpunt aangewezen, nl. de uitvoering van het f 60.000.000 plan. Hoe vaak is hiermede al geen hulp beloofd? En zal die uitvoering tot verbetering van de budgetaire positie kunnen leiden? Het plan beteekent momenteel *werkvermindering*, omdat b.v. werken, die anders wellicht in werkverschaffing zouden zijn uitgevoerd, nu heelemaal zijn blijven liggen. En voor de toekomst zullen de uitgaven van het werkfonds voor werken, die voor de gemeenten van belang zijn, ten laste van de gemeenten moeten komen. Er zal op worden gelet, dat zij zoo spoedig mogelijk met de betaling van rente en aflossing zullen beginnen.

Het werkfonds van f 60.000.000 zal zijn financiële verplichtingen dus zooveel mogelijk op de gemeenten afwentelen, die er nu slechter aan toe zijn dan bij uitvoering van werken in werkverschaffing; het *gemeentefonds* zal zijn uitkeeringen verminderen, ten deele omdat het Rijk zich daarvan goeddeels los maakt, en het *werkloosheidssubsidiefonds*, waarin het Rijk de totaal onvoldoende bijdrage van f 46.000.000 stort, zal aan vele gemeenten het normale bestuur ontnemen.

Worden in het wetsontwerp geen ingrijpende wijzigingen aangebracht, dan zal de Regeering, evenals thans ten aanzien van de uitgestooten bedragen moeten erkennen: wij hebben ons vergist, want de lang verbeide uitkomst in den gemeentelijken nood heeft de wet niet gebracht. J. HASPER.

VERBETERING VAN DEN WATERWEG VAN DORDRECHT NAAR ZEE.

Enkele weken geleden publiceerden de dagbladen het bericht, dat het College van Burgemeester en Wethouders van Dordrecht, dat sinds geruimen tijd bij de Regeering heeft geijverd voor een verdere verdieping van den waterweg naar zee, van den Minister van Waterstaat de mededeeling heeft ontvangen, dat hij bereid is „te bevorderen dat de verdieping van den waterweg tot 9.50 M. onder gewoon hoog water, ten laste van het Werkfonds 1934 wordt ter hand genomen". Aan deze bereidverklaring van den Minister is de voorwaarde verbonden, dat de Gemeente Dordrecht in de kosten van het werk, welke op f 350.000 worden geraamd, 30 pCt. bijdraagt. Hoewel deze voorwaarde, vooral in de tegenwoordige omstandigheden, wel bezwarend is, meenen B. & W. toch, dat de in het belang der Gemeente als zeehaven

te verkrijgen verbetering, dit offer waard moet zijn.

Onwillekeurig wrijft men zich even de oogen uit, wanneer men deze stelling van het Dagelijksch Bestuur der Gemeente Dordrecht leest en indien men zich rekenschap geeft van de feiten. Is het College van B. & W. in de Merwestad zoozeer vreemdeling in Jeruzalem, dat men onbekend is met de omstandigheid, dat zelfs in Neêrland's eerste havenstad het aantal schepen dat „aan de grens komt” — wat diepgang aangaat — uitermate gering is en in verhouding tot het totaal een absoluut te verwaarloozen percentage vormt? Heeft men de moeite genomen, vooraleer men de wel heel boude stelling poneerde „dat de in het belang der gemeente als zeehaven te verkrijgen verbetering een offer van ruim f 100.000 waard moest zijn”, zich op de hoogte te stellen van de juiste cijfers, zoowel wat Dordrecht zelf betreft, dat met zijn „zeehaven”-aspiraties blijkbaar Rotterdam naar de kroon wil steken, daarin onbegrijpelijk-kerwijze gesteund door de Landsregeering, als wat Rotterdam aangaat? Of laat men zich door plaatselijk chauvinisme wellicht zóó zeer verleiden, dat men denkt een groot aantal zéér diepgaande schepen — zelfs voor Rotterdam iets onbekends — naar Dordrecht te kunnen „lokken”, indien de waterweg naar zee, waarin reeds miljoenen zijn gestoken, nog verder verbetert? Beseft men waarlijk niet of — wellicht is deze veronderstelling dichter bij de waarheid — wil men niet beseffen, dat hier gelden dreigen te worden verspild in een even zin- als nutteloozen strijd om des keizers baard? Heeft de Minister, vooraleer hij zich bereid verklaarde de totstandkoming dezer „verbetering” te bevorderen, de Rotterdamsche autoriteiten die, wat havenkwesies aangaat, gevoelig geacht kunnen worden op rijper ervaring te bogen dan Dordrecht's baby, gevraagd welke ervaring zij over een reeks van jaren — óók normale, dus vóór-crisisjaren — hebben opgedaan met schepen van grooten diepgang?

Waarschijnlijk lijkt dit niet, enerzijds omdat aldan — en zulks op goede gronden — de bereidverklaring van den Minister wel achterwege ware gebleven, anderzijds omdat de elkander opvolgende Ministers van Waterstaat zich nimmer bijzonder aan het lot der Rotterdamsche haven gelegen lieten liggen en er zelfs, getuige de „zeehaven” Dordrecht, geen been in hebben gezien Neêrland's eerste haven een dolkstoot in den rug te geven — de lezer houde ons deze beeldspraak ten goede — door met rijks-gelden het tot standkomen te bevorderen eener volmaakt onlevensvatbare haven, die zich slechts door het aftappen van Rotterdamsch verkeer een uiterst schamel bestaan kan verzekeren. Hierop komen wij trouwens nog terug. Heeft de Minister, zoo zouden wij voorts willen vragen, het Dagelijksch Bestuur der Gemeente Dordrecht verzocht hem de gevallen te noemen, waarin sedert de „opening” van Dordrecht-zeehaven, schepen wegens te grooten diepgang naar elders gedirigeerd moesten worden? Het zou ongetwijfeld interessant en leerzaam zijn hieromtrent gedetailleerde, concrete gegevens te vernemen. Slechts indien Dordrecht inderdaad schepen — en dan natuurlijk in zoodanig getal, dat een verdere uitgave van f 350.000 hierdoor alleen reeds gemotiveerd zou zijn — heeft moeten „weigeren” en indien voorts uit de jarenlange ondervinding van Rotterdam onomstootelijk blijkt, dat het aantal schepen met zeer grooten diepgang niet onbelangrijk is, zou los van andere overwegingen het standpunt van den Minister c.q. van Dordrecht's Gemeentebestuur begrijpelijk zijn en een schijn van rechtvaardiging krijgen. Durft men een dergelijk onderzoek aan? Of wil men paraat zijn voor een toekomstige ontwikkeling, waaromtrent overigens, afgaande op de ervaring van het verleden en heden, optimisme in het geheel niet gewettigd is?

Wellicht zullen belanghebbenden stellen: ziedaar een Rotterdammer, die de zon niet in het water van

onze onvolprezen „zeehaven” kan zien schijnen! Een onjuiste stelling, want indien inderdaad de voorwaarden aanwezig waren, die deze „verbetering” tot een waarlijk nationaal belang zouden stempelen of, om de zaak waarom het in eerste instantie gaat, nog scherper en enger omlijnd te formuleeren, die het waarschijnlijk maken, dat voortaan een grooter aantal schepen met grooten diepgang de Dordrechtsche zeehaven zullen aanloopen, zouden wij de eersten zijn om het nut van een dergelijken maatregel te erkennen en de bereidwilligheid van den Minister toe te juichen. Indien echter het aantal dergelijke schepen, zelfs in een wereldhaven als Rotterdam, normaliter reeds uitermate gering is, aarzelen wij niet den geprojecteerden maatregel te vergelijken met een ijdele — en afkeurenswaardige — poging „to flog a dead horse”. Een uitdrukking, die trouwens evenzeer toepasselijk is op alle pogingen, welke geschied zijn en nog gedaan worden om de klok terug te zetten door Dordrecht als zeehaven tot nieuwen bloei te brengen. De klok terug te zetten! Inderdaad, want het getij is voor Dordrecht reeds lang en voorgoed verlopen. Rotterdam's haven — een nationaal belang, al is dit in Regeeringskringen in Den Haag nog niet doorgedrongen — heeft zich een blijvende plaats veroverd in de trits der drie groote naburige havens en ieder pogen om Dordrecht tot nieuw leven als havenstad te brengen is à priori tot mislukking veroordeeld. Dordrecht, dat geen eigen groote industrieën heeft, die alleen reeds de behoefte aan een haven doen gevoelen, Dordrecht, dat is aangewezen op eenzelfde achterland als Rotterdam, is voor laatstgenoemde haven hoogstens een lastig concurrentje, maar zal op deze gronden nimmer tot gezonde ontwikkeling en bloei kunnen komen!

En nochtans hebben Regeering en Gemeente in onbegrijpelijke kortzichtigheid en met royaal gebaar ettelijke miljoenen in deze hachelijke onderneming geïnvesteerd.

Het graven van de Dordrechtsche „zeehaven” kostte omstreeks 1910 aan deze Gemeente ongeveer een miljoen; de outillage kostte f 2.300.000. In de kosten voor de verbetering van de Oude Maas droeg Dordrecht tot het najaar van 1926 rond een miljoen bij. Over gegevens in de periode na 1926 beschikken wij niet.

Moest Rotterdam met ingang van 25 November 1919 in de kosten van verdere uitdieping van den Nieuwen Waterweg $\frac{1}{2}$ tot een maximum van f 1½ miljoen bijdragen — waarvan particulieren weer $\frac{1}{2}$ voor hunne rekening namen — van Dordrecht werd voor de uitdieping van zijn waterweg naar zee tot 8½ meter onder hoog water slechts 10 pCt. als bijdrage gevraagd. Wonderlijke en onverklaarbare houding der Regeering tegenover Rotterdam, welks haven normaliter toch een nationaal belang en welvaartsfactor van de eerste grootte vertegenwoordigt!

En hoe heeft zich nu de Dordtsche zeehaven ontwikkeld? Het volgend, aan de jaarverslagen der Kamer van Koophandel voor Dordrecht ontleend vergelijkend overzicht is, zelfs indien men met de door de crisis geschapen ongunstige toestanden rekening houdt, weinig opwekkend:

Aantal binnengekomen schepen		Bruto inhoud M ³ .
1930	205	615.868
1931	422	892.439
1932	340	905.550
1933	347	695.186

N.V. tot exploitatie der haveninrichtingen			
Aantal behandelde zeeschepen		Geladen en/of gelost	Totaal verwerkt
1930	132	77.879	318.885
1931	270	165.909	519.653
1932	180	98.541	411.700
1933	195	149.960	404.600

En dan te bedenken, dat deze schamele cijfers — haalt Rotterdam zelfs in crisistijd niet reeds in het

najaar zijn 10.000 schepen — ten koste van millioenen geïnvesteerd kapitaal zijn verkregen en dat het grootst mogelijke percentage der Dordrechtse „winst” een even groot „verlies” voor Rotterdam teekent!

Wonderlijke versnippering van krachten! Wonderlijk beleid, dat deze versnippering niet alleen mogelijk maakte, maar zelfs in de hand heeft gewerkt en zulks nog doet.

Maar is het dan geen loffelijk initiatief en gelukkig gevolg van het instellen van het Werkfonds 1934? Er komt toch werk aan den winkel voor de talrijke werklozen! Is er dus niet veeleer reden tot erkentelijkheid jegens de betreffende sub-commissie? Wellicht wordt nog nader medegedeeld, *hoeveel* werklozen door dit project aan het werk kunnen gaan, maar indien wij hun aantal op circa vijftig stellen, zullen wij wel niet heel ver van de waarheid zijn.

C. VERMEY.

VERHOUDINGEN IN DE NEDERLANDSCHE STEENINDUSTRIE.

Reeds geruimen tijd zijn de berichten uit de steenindustrie in mineur gestemd. Uiterlijke kenteekenen van heerschende spanningen zullen ook aan buitenstaanders niet onopgemerkt zijn gebleven. Wij noemen slechts de geruchtmakende quaestie van het Extra-Rood-Contract met zijn in Nederland weinig gebruikelijk strijdmiddel der Arbeidersperre.

Zooals overigens in menigen bedrijfstak is men thans tot de conclusie gekomen, dat „saneering” in dezen het eenige redmiddel is. Dat deze meening nagenoeg algemeen ingang blijkt te vinden, moge een bewijs zijn voor de uiterst benarde positie, waarin deze nijverheid zich bevindt.

Met de wetenschap, dat een drastische reorganisatie een algeheele wijziging voor de naaste toekomst in het leven kan roepen, zullen wij een poging wagen om een blik te werpen op den afgelegden weg. Wellicht zal het ons gelukken uit deze ruwe schets van het verleden eenige oorzaken op te sporen, welke verantwoordelijk zijn voor de huidige wanverhoudingen.

Het begrip „Steenindustrie”, zooals het onder een eenigszins te algemeene benaming in Nederland burgerrecht heeft verkregen, omvat de fabricage van baksteen uit klei of leem. De eigenschappen van de grondstof, gepaard aan een bijzondere regeling van het bakproces brengen in dit product de kwaliteitsverschillen, welke leiden tot de scheiding in twee groote groepen: de metselsteen en de straatklinker. Deze laatste verkrijgt de vereischte eigenschappen van duurzaamheid door een opvoeren van de temperatuur (tot ca. 1100° C.), terwijl de metselsteen, uiteenvallende in de onderverdeling van buitenmuur- („hard”) en binnenmuursteen („zacht”), in mindere mate aan de hitte van het vuur wordt blootgesteld.

Oorspronkelijk vond het stookproces plaats in ovens van primitieven bouw, de z.g. Veldovens. Met dit productie-apparaat werd in de geheele binnenlandse behoefte, zoowel aan straat- als metselsteen, voorzien. De gebrekkige constructie, welke groote nadeelen opleverde, leidde echter tot een ernstig streven naar perfectioneering, hetgeen de toepassing van andere oventypen tot resultaat had. Als voornaamste dienen hier genoemd te worden: de Ringoven met den daaraan verwanten Zigzagoven (omstreeks 1908 van meer algemeene bekendheid) én de Vlamoven, welke in 1914 zijn intrede deed.

Behalve de zoozeer gewenschte verbeteringen in het bakproces brachten deze ovens een volkomen wijziging in het betrekkelijk eenvoudige aspect, dat de Veldovennijverheid voordien bood. Immers, was de productie van straat- en metselsteen aanvankelijk in één hand vereenigd, door den geschetsten ombouw

ontstond een differentiatie in het product, hetwelk tot een toegespitste specialisatie leidde. De hieronder weergegeven gemiddelde resultatencijfers van het bakproces in de verschillende ovens vormen de beste verduidelijking van dit verschijnsel.

	Straatsteen	Metselsteen	waarvan „zacht”
Veldoven	ca. 35 pCt.	ca. 65 pCt.	25 a 30 pCt.
Ringoven	„ 5 „	„ 95 „	10 „ 15 „
Vlamoven	„ 85 „	„ 15 „	—

Indien men dus het stoken een normaal verloop laat nemen, krijgt men uit den Ringoven het grootste percentage harde metselsteen; de Vlamoven daarentegen eigeit zich meer voor de productie van het materiaal voor wegbedekking.

Ofschoon het weinig gecompliceerde routingschema van de fabricage van straat- en metselsteen betrekkelijk geringe verschillen toont, maakt het onderscheid in afzetgebied het wenschelijk, dat wij de ontstane specialisatie ook bij de verdere behandeling van dit onderwerp volgen. Zoo zullen wij achtereenvolgens een inzicht trachten te verkrijgen in de ontwikkeling van de metselsteenindustrie, om in een volgend artikel de straatsteenbranche te behandelen.

De Metselsteenindustrie.

De metselsteenfabrieken zijn over geheel Nederland verspreid. In de onmiddellijke nabijheid van de grondstofvindplaatsen geconcentreerd, vormen zij verschillende groepen, welke van oudsher een gewestelijk karakter hebben. De aldus natuurlijk gegroeide districten laten een door de navolgende cijfers gekarakteriseerd beeld van ontwikkeling zien: ¹⁾

	1913	1920	1927	1934
Groningen	75.000.000	90.000.000	100.000.000	126.000.000
Friesland	34.000.000	26.000.000	25.000.000	14.000.000
Twente Achterhoek	49.000.000	50.000.000	80.000.000	106.000.000
Gr. Rivieren	699.000.000	775.000.000	825.000.000	865.000.000
Verspr. fabr. (o.a. Oude Rijn en Holl. IJssel)	109.000.000	90.000.000	80.000.000	70.000.000
Brabant	164.000.000	150.000.000	—	210.000.000
Limburg	83.000.000	100.000.000	—	240.000.000

Hoewel deze getallen geen aanspraak mogen maken op een volkomen exacte weergave van de werkelijk bestaande capaciteit, leeren zij ons onder meer de belangrijke positie van het district der groote rivieren — hieronder te verstaan Rijn, Waal en Geldersche IJssel. Verder werpen deze schattingen een licht op den geleidelijken groei van het geheele productie-apparaat. Aannemende, dat de ontwikkeling in Limburg en Brabant omstreeks 1927 gelijken tred hield met die van het geheele land, komen wij tot een totaalcapaciteit van:

1.213.000.000	in 1913 (100)
1.281.000.000	„ 1929 (105,6)
1.450.000.000	„ 1927 (119,5)
1.631.000.000	„ 1934 (134,4)

Wenden wij ons thans tot het afzetgebied van den metselsteen. Wij zullen in de bedrijvigheid op deze markt waarschijnlijk een stimulans kunnen zien voor de geschetste uitbreiding.

De totale vraag naar bouwnijverheidsmaterialen vertoonde in de naoorlogsjaren een sterke opleving. Weliswaar trad in de periode van 1922 tot 1925 een vermindering in; doch deze verslappung werd gevolgd door een hernieuwde activiteit, welke vooral in de jaren 1928 tot 1930 kenbaar werd.

Bepalen wij ons even tot de verschillende componenten afzonderlijk, dan mochten wij verwachten, dat de vraag, voortkomende uit het bedrijfsleven in nauw

¹⁾ De Vlamovens zijn in deze opgave uitgezonderd. De cijfers werden ontleend aan het Verslag van de Commissie van onderzoek naar de toestanden in het bouwbedrijf onder voorzitterschap van Prof. Chr. K. Visser (1913, 1920) en aan eenige circulaires van insiders, gepubliceerd naar aanleiding van combinatie- (1927) en saneeringsvoorstellen (1934).

verband stond met de algemeene ontwikkelingsgang van handel en industrie. De reeds geconstateerde verzwakking der behoefte omstreeks 1923 kan uit dit oogpunt bezien dan ook geen bijzondere problemen opwerpen. Evenmin de toeneming in de daaropvolgende periode van hoogconjunctuur.

De vraag naar woonhuizen bood echter een geheel ander beeld. De betrekkelijk gelijkmatige aanbouw in het begin van deze eeuw (ca. 20.000 per jaar) vond in de oorlogsjaren een plotselinge onderbreking. Door de steeds stijgende materiaalprijzen, onzekere toestanden en ander oorzaken, trad een welhaast volkomen stilstand in. Het woningoverschot was onvoldoende om een dergelijken achteruitgang in den aanwas op te vangen, zoodat de woningnood steeds dreigender werd. De Staat zag zich genoodzaakt in te grijpen. Door het verleenen van faciliteiten op financieel gebied trachtte de Overheid niet alleen het tekort te overwinnen, doch zij hoopte tevens het particulier initiatief, dat voordien den woningbouw verzorgde, wederom te stimuleeren. Inderdaad wist men een opleving te bewerkstelligen. Vooral de jaren 1919/1921 kenmerkten zich door een geforceerde Overheidsbemoeiing. Deze werkzaamheid werd echter beloofd, daar men de voldoening mocht smaken den bouw in de volgende periode van stijgende conjunctuur aan particulieren over te kunnen laten, terwijl tevens tijdelijk voorzien werd in de heerschende huizenschaarschte.

Zoo heeft deze Overheidsbemoeiing er incidenteel toe bijgedragen den naoorlogschcn terugslag in de stijgende bedrijvigheid der bouwnijverheid eenigszins af te vlakken.

Terugkomende op den metselsteen mogen wij in het zoo juist geschetste verloop een aanwijzing vinden voor de richting, waarin de onderhavige industrie zich na 1918 zou ontplooien. Door de constructiewijze der Ring- resp. Zigzagovens in staat gesteld, wierpen de fabrikanten zich op dat deel der bouwnijverheid, dat voor hen het voordeeligst geacht mocht worden; temeer waar de reeds geconstateerde levendige vraag der bouwnijverheid een dergelijk eenzijdige oriëntering mogelijk maakte. De meerwaardige buitenmuursteen had zodoende de volle belangstelling der Ringovenbedrijven.

Een verwaarloozing van de „zacht”-markt was hiervan het gevolg, hetwelk anderen ertoe bracht zich steeds vaster in dit onderdeel te nestelen — met name de geïmporteerde Belgische binnenmuursteen en de inheemsche kalkzandsteenindustrie. Steeg de totaalimport van onverglaasde metselsteen van gemiddeld 140.000.000 vóór den oorlog tot gemiddeld 335.000.000 per jaar in de periode 1924/1928¹⁾, ook de kalkzandsteenproductie vertoonde een opgaande lijn. Aan de hand van de reeds vermelde publicaties komen wij tot een geproduceerd aantal van 113.000.000 „wit” in 1913, 200.000.000 in 1920 en 675.000.000 in 1934.²⁾

¹⁾ Totaalimport bestaat normaliter voor 90 pCt. uit Belgischen steen. De jaren 1920/22 buiten beschouwing gelaten, daar valuta-invloeden een afwijkend beeld deden ontstaan.

²⁾ Mogen anderen (o.a. G. C. Limborgh Meyer in E.-S.B. 15/22 Juni 1932), welke reeds op dit verschijnsel wezen, hun meening op eenigszins afwijkende getallen baseeren, ook zij concludeeren tot een toenemende productie, hetzij door vergrooing der capaciteit, hetzij door toepassing van meerploegenstelsels.

Tenslotte werd de invloed van een derde mededinger van den metselsteen in deze periode meer en meer voelbaar. De toepassing van beton, welke omstreeks 1920 een 150 miljoen steenen verdrong, verdubbelde in een tijdsverloop van ca. 10 jaren en werkte er evenzeer toe mede het afzetgebied der gestadig toenemende metselsteenproductie te verkleinen.

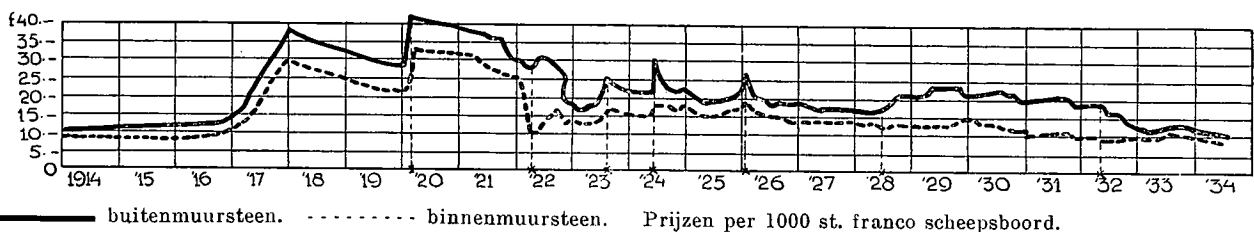
De gevolgen van deze verschuiving bleven niet uit. Bij een inelastische markt, als waarvan hier sprake is, kwam dit tot uiting in een prijsdaling, welke vooral in de jaren 1925/1927 optrad. De steenindustrieëlen, die het gevaar van de tot dusver gevolgde politiek inzagen, beraamden omstreeks 1927 plannen om althans een gedeelte van het verloren gegane terrein terug te winnen. Het resultaat van hun pogen was de tot standkoming van het Extra-Rood-Contract, een losse Productie-Kartelvorm, welke ten doel had de Roodfabricage op te voeren. De daardoor veroorzaakte daling in de gemiddelde bedrijfsresultaten zou door een prijsstijging op de betrekkelijk beschutte gevelsteenmarkt gecompenseerd worden.

Aanvankelijk was de behaalde uitslag niet ongunstig te noemen. In de eerste vier contractjaren verkreeg men rond 510.000.000 Extra-Rood, hetgeen niet zonder invloed geweest zal zijn op den Belgischen import, welke van ca. 312.000.000 in 1927 tot ca. 186.000.000 in 1929 terugliep. Hoewel ook de verwachte compensatie in den beginne niet uitbleef, werd de Extra-Roodpolitiek niet door allen van ganser harte gevolgd. De productie „hard” werd zoo veel mogelijk opgevoerd, hetgeen lijrecht indruischte tegen de voorgenomen ontlasting der klinkermarkt.

In 1931 traden nieuwe factoren op, die een doorvoering van het E.R.C. bezwaarlijker maakten. De elders reeds ingetreden malaise wierp thans haar schaduwen op de bouwnijverheid. De cijfers der aanbestedingen liepen terug van f 183 miljoen (1930) tot f 150 en f 86 miljoen in resp. 1931 en 1932. De prijsdaling van den gevelsteen maakte een compensatie voor de Roodstokende fabrieken steeds problematischer. Een opvoering van het percentage Extra-Rood was aan een economische limiet gebonden, zoodat ook van die zijde geen heil meer te verwachten was. Wel pogde het E.R.C. door een geforceerde uitbreiding van het aantal aangesloten fabrieken zijn invloed te vergrooten, doch ook dit bleek geen tastbaar voordeel voor de marktverhoudingen op te leveren.

Met een steeds ernstiger wordende voorraadsaccumulatie voor de oogen achtte men in een productiebeperking slechts een uitweg te vinden.³⁾ Deze regeling kwam contractueel tot stand (Probeco) en was van meer algemeene strekking dan het E.R.C., hetwelk zich hoofdzakelijk tot de groote rivieren bepaalde. Men kwam overeen gedurende drie maanden (1 Febr. tot 1 Mei 1932) de ovens te dooven. Na dien termijn leverden pogingen om tot een verlenging te komen weliswaar niets op, de georganiseerde inkrimping vond echter een aanvulling in een individueele beperking. Generaliseerend mag men zodoende aannemen, dat in het jaar 1932 door niet meer dan 50 pCt. van de totaalcapaciteit metselsteen geproduceerd werd.

³⁾ De tot dusver bestaande gewestelijke fabrikantenorganisaties waren hoofdzakelijk werkzaam op commercieel terrein en lieten de leden vrij in de vaststelling de grootte hunner productie.

Deze ingrijpende beperking had tengevolge, dat een groot aantal arbeiders werkloos werd. Sommige bedrijven, welke ook de naaste toekomst somber inzagen, gaven er echter de voorkeur aan hun persen in werking te houden en trachtten het vroegere afzetgebied geheel den rug toe te keeren door een verbouw/ombouw der Ringovens tot straatsteenovens.

Het jaar 1933 bood eenigszins gunstiger perspectieven. De aanbestedingscijfers liepen iets op (tot 106 miljoen Gld.); het aantal te bouwen woningen steeg van 42.800 in 1932 (52.000 in 1931!) tot 47.500. Het Kwartaalbericht van de E.-S. B. (October 1933) sprak van een onverwacht groote bedrijvigheid in de bouw-nijverheid.

Ondanks deze verschijnselen deed zich geen merkbare wijziging in het prijsniveau voor. Was de productiecapaciteit der Ringovens waarschijnlijk reeds voldoende om de toenemende vraag geheel te bevredigen, tot overmaat van ramp trad op dit critieke moment een nieuwe mededinger in het strijdperk n.l. *de Vlamovenmetselklinker*. De oorzaak van dit feit zullen wij in een volgend artikel behandelen.

Alvorens de oorzaken te onderzoeken, welke tot zulk een onverwachte hereeniging van beide gespecialiseerde takken leidden, moge hiernaast een grafische voorstelling van den loop van het prijsniveau der metselsteensoorten volgen; het meerendeel van het besprokene is hier „in a nutshell” terug te vinden.

CONTINGENTEERING VAN STEENKOLEN.

Onze medewerker voor steenkolen schrijft ons:

Zoo is dan de prognose, die wij hier en daar wel eens gehoord hebben, niet uitgekomen en leven wij thans onder de zegeningen van een Contingenteeringsbesluit óók voor kolen. De Staatscourant van 27/28 Juli maakt bekend, dat van 15 Juli tot 31 Dec. 1934 de invoer uit ieder land verboden is van steenkolen, cokes en steenkoolbriketten, voor zoover deze meer bedraagt dan 60 pCt. van de hoeveelheid, die gemiddeld per 5½ maand is ingevoerd. Komen verder al de voorschriften, die in acht genomen moeten worden ter verkrijging van een invoervergunning. En dat terwijl 15 en 10 jaar geleden geen kolen genoeg van buiten konden worden aangevoerd om in onzen nijpenden nood te voorzien....

Nader verluidt, dat de koleninvoer van landen, tegenover welke uit handelsverdragen voortvloeiende verplichtingen bestaan, zooals bijv. Duitschland, niet onder de nieuwe bepalingen valt. Aangezien het verdrag met Duitschland 31 December a.s. afloopt, blijven kolen van dien oorsprong tot dien tijd ongemoeid.

Men vraagt zich af, wat de Regeering bewogen moge hebben dezen contingenteeringsmaatregel af te kondigen. De naastliggende gedachte is, dat de bedoeling moet zijn de inheemsche kolenindustrie te steunen. Indien niet, waartoe dan al de rompslomp en waarom al de verbittering, die in het buitenland wordt gewekt? De Lloyd's List & Shipping Gazette schrijft, dat de beslissing van de Nederlandsche Regeering de laatste instantie is van den groei van het „economische nationalisme”, dat zulk een havoc heeft veroorzaakt aan den export-kolenhandel van het Vereenigde Koninkrijk. Het blad, dat een vooraanstaande plaats in de scheepvaartwereld inneemt en ook in de handelswereld een hoog aanzien geniet, merkt verder op, dat tot dusver het vervangen van kolen door olie als de voornaamste oorzaak werd aangezien van den achteruitgang in den Engelschen overzeeschen kolenhandel, doch dat men langzamerhand tot het inzicht gaat komen, dat het de invoerbelemmeringen zijn, die de ergste veroorzaaksters er van zijn. Hier zij opgemerkt, dat Engeland in den totalen import van ongeveer 7 miljoen ton kolen en cokes over 1933 slechts ten beloope van 1.307.000 tons deelde. Vóór den oorlog was zijn aandeel nog ruim 2 miljoen ton.

De invoer van steenkolen en cokes in ons land is van 1929 af geregeld teruggelopen. In dat jaar bedroeg hij nog rond 10 miljoen ton, waartegen in 1933 slechts rond 7 miljoen ton. Gedurende de 5½ maand die liggen tusschen 15 Juli en 31 December mag derhalve Engeland slechts invoeren 60 pCt. van 11/24 van 1.307.045 = rond 360.000 ton. Het meergenoemde blad zegt dan ook, dat het niet behoefte te verwonderen, dat de Nederlanders zelve reeds verwachten, dat de Engelschen stappen zullen doen zich tegen den maatregel te verdedigen.

Moet onze Limburgsche kolenindustrie beschermd worden? Wij zullen even de productiecijfers naast elkaar stellen. De totale productie in de laatste jaren was als volgt (kolen):

1929	11.575.041
1930	12.211.084
1931	12.901.390
1932	12.756.448
1933	12.573.925
5 mnd. 1934	5.075.361

Wanneer de productie van de maanden Juni tot en met December op dit peil blijft, zal het totaal voor 1934 bedragen 12.180.000 ton.

Hieruit blijkt, dat, ondanks ontslag aan mijnwerkers (die dan nog in hoofdzaak buitenlanders zijn), van een noemenswaardigen achteruitgang geen sprake is en dat uit dien hoofde de Nederlandsche Kolenindustrie geen bescherming van noode heeft.

Uit welken hoofde dan, misschien? Bedoelt de Regeering de geldelijke positie der ondernemingen te versterken? Immers verbod van vrijen invoer, d.i. in de mate als de vraag vereischt, moet tot prijsverstijving leiden, waarvan het onmiddellijke of middellijke gevolg is meer inkomsten voor de producenten. Maar dat zou dan toch wel lijnrecht ingaan tegen de politiek der Regeering om ter instandhouding van den gaven Gulden de prijzen van de artikelen (vooral van grondstoffen) laag te willen houden. Zooals gezegd, moet een gevolg van het Contingenteeringsbesluit zijn, dat de prijzen omhoog gaan. Of dat veel of weinig zal zijn doet niet ter zake, wanneer het om het beginsel gaat. Het begint al met 3 cents per ton, die bij wijze van moderatie geheven worden „ter bestrijding van kosten, aan de invoering van dit besluit verbonden”. Bij den ongekend lagen prijs van kolen bedragen deze enkele centen al bijna ½ pCt. van de waarde. Een duurder worden van het product gaat zóó te eenenmale in tegen de groote lijn — Gulden aan het goud houden, prijzen omlaag — dat wij niet kunnen begrijpen, hoe de Regeering tot dezen onzes inziens op dit oogenblik geheel overbodigen maatregel is kunnen komen.

Met een verwijzing naar de dumpingspolitiek van Polen is men er niet. In 1933 importeerde dat land ongeveer 130.000 ton. Tot begin Juli a.c. bedroeg het ingevoerde kwantum inderdaad ca. 150.000 ton. Aangenomen, dat Polen er in geslaagd ware zijn jaar-kwantum op te voeren tot zegge 300.000 ton, dan kan dat slechts het heilzame gevolg hebben, dat andere buitenlandse, mitsgaders de Nederlandsche kolen laaggeprijsd moeten blijven om afzet te vinden, m.a.w. dat „de artikelen goedkoop worden”. De belanghebbenden, die Nederlandsche- en andere buitenlandse dan Poolse kolen in ons land pousseeren, zullen wel zorgdragen, dat zij er niet uitgedrukt worden, i.e. dat zij zóó goedkoop zijn, dat de Polen geen kans maken.

Men kan echter niet van twee wallen eten: En het prijspeil hoog houden én den Gulden gaaf houden.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING. DE WETGEVING INZAKE DE GOUDCLAUSULE IN POLEN.

Prof. Dr. Richard Kerschagl te Weenen sohrijft ons: De Poolsche wetgeving inzake de goudclausule, die op 7 Juli 1934 in het staatsblad is verschenen, is een buitengewoon belangrijke wet, die van groote beteekenis is, niet alleen voor Polen, doch ook voor andere landen, welke met Polen handels- en kapitaalbetrekkingen onderhouden. Polen bevindt zich dan ook op het moment van het uitvaardigen van deze wet in een eenigszins uitzonderlijke positie. Terwijl immers in andere landen, welke een dergelijke wetgeving in het leven riepen, deze meestal het gevolg was van het feit, dat de eigen valuta tegenover de buitenlandsche valuta gedeprimeerd was en dat men de nakoming van goud- en valutaclausules op de een of andere wijze wilde verzekeren, is zulks met Polen niet het geval. De Zloty is stabiel gebleven, terwijl andere valuta's en daaronder vooral de Dollar, welke in Polen bijna een tweede valuta naast de Zloty vormde, gedeprimeerd zijn, hetgeen voor het betalingsverkeer in Polen verschillende consequenties met zich heeft gebracht.

De belangrijkste van deze consequenties was deze, dat het moment gekomen scheen, de Zloty weder een domineerende positie te geven. Een groot aantal bepalingen van de wet heeft dan ook ten doel, het afsluiten van bepaalde overeenkomsten slechts in Zloty, dus in de binnenlandsche valuta, voor te schrijven. Bepaald wordt o.a., dat met enkele uitzonderingen, zooals b.v. de centrale bank en de gewone banken, in het algemeen actieve en passieve crediettransacties door credietinstellingen slechts in Poolsche valuta mogen worden doorgevoerd. Deposito's moeten zonder uitzondering — dus ook de genoemde instellingen zijn aan deze bepaling onderworpen — uitsluitend in Zloty worden geaccepteerd. Verzekeringscontracten mogen in de toekomst uitsluitend in Zloty worden afgesloten. Hierbij komt nog, dat even voor de wet op de goudclausule tot stand kwam, het Poolsche wetboek van Koophandel is gewijzigd in dien zin, dat verschillende boeken voor handelsdoeleinden slechts in Zloty mogen worden gevoerd. In het algemeen mogen van nu af aan slechts hypotheeken, die in Zloty luiden, in het kadaaster worden ingeschreven.

Deel I van de wet houdt zich bezig met de algemeene voorschriften over de nakoming van goud- en valutaclausules. Vier bepalingen zijn hier vooral van groote beteekenis. In de eerste plaats deze, dat alle op goud of buitenlandsche valuta luidende vorderingen, welke in Polen moeten worden voldaan, slechts in Poolsche valuta, dus in Zloty, omgerekend op basis van de dagelijkse koersen van de beurs te Warschau, resp. van de officiële goudkoersen, kunnen worden betaald. Deze bepaling vindt slechts dan geen toepassing, indien een dergelijke schuld buiten Polen moet worden voldaan. De betaling in Zloty geldt zonder uitzondering voor alle vorderingen, onverschillig of zij z.g. effectieve vorderingen of gewone, op buitenlandsche valuta luidende vorderingen betreffen, of zij effectief op goud luiden, of de goudclausule dragen. Op dit punt is een duidelijk verschil met de Oostenrijksche wetgeving inzake de goudclausule op te merken. Deze sluit de z.g. effectiefschuld, d.w.z. iedere schuld, welke door toevoeging van het woordje „effectief” als onvoorwaardelijk in buitenlandsche valuta te betalen schuld, is gekenmerkt, van de wet op de goudclausule uit.

De tweede belangrijke bepaling is, dat de geldigheid van de goudclausule bij een vordering, die bovendien in buitenlandsche valuta luidt, naar de rechtspraak van het betreffende land zal worden beoordeeld. Dit beteekent practisch, dat in verband met de gelijkstelling van den papierdollar met den goud-dollar door de Amerikaansche wetgeving, men ook in Polen op goud-dollar luidende verplichtingen tot den

koers van den papieren Dollar in Zloty kan betalen. Deze bepaling kent echter twee belangrijke uitzonderingen. In de eerste plaats deze, dat reeds bestaande in het verleden afgesloten verzekeringscontracten, die op goud-dollar luiden, onder alle omstandigheden tot den goudkoers van den Dollar moeten worden nagekomen, dus ook in die gevallen, waarin de Amerikaansche wetgeving geen toepassing vindt. Verder heeft men, met het oog op de credietwaardigheid en de stabiliteit van de markt van Poolsche effecten, vastgesteld, dat bepaalde op goud-dollar luidende pandbrieven, gemeente-obligaties en schuldbekentnissen eveneens in goud moeten worden nagekomen, dus ook, indien, zooals b.v. in Amerika en Engeland, de goudclausule geheel of gedeeltelijk buiten werking is gesteld.

De derde belangrijke bepaling is, dat om de crediteur een compensatie voor een eventueel verlies uit hoofde van waardedaling te bieden, die door het verzuim van den debiteur is ingetreden, de crediteur de keus heeft, afrekening van de schuld tegen den koers van den betalingsdag of van den oorspronkelijken vervaldag te eischen, waarbij zelfs bij de betaling in effectieve valuta, dus bij de werkelijke betaling in Dollars of Ponden, de debiteur, in geval van verzuim, een eventueel intusschen plaats gevonden waardedaling moet vergoeden.

In de vierde plaats moeten wisselvorderingen in elk geval tegen den koers van den vervaldag betaald worden. Deze bepaling geldt niet voor reeds vóór het in werking treden van deze wet afgesloten overeenkomsten, volgens welke reeds een andere regeling is vastgesteld.

Op de verplichting tot het afsluiten van bepaalde overeenkomsten in Zloty is reeds gewezen. Met goedkeuring van de Ministers van Financiën en Justitie kunnen echter in enkele gevallen verzekeringscontracten of hypotheeken in buitenlandsche valuta gesloten worden en mogen andere instellingen als de bovengenoemde, crediettransacties in buitenlandsche valuta doen. Bijzondere voorschriften regelen de bepalingen voor instellingen, die credieten op langen termijn verleen. Indien de vorderingen van dergelijke instituten — het geldt hier voornamelijk pandbriefinstellingen — op buitenlandsche valuta luiden, kan de debiteur de vordering in Poolsche valuta betalen; bij te late voldoening moet hij echter volgens de algemeene regelen het eventueel ontstane verlies vergoeden. De eerstgenoemde bepaling geldt voor hypothecaire vorderingen, die op zijn minst 7 jaar loopen evenals voor pandbrieven en obligaties met waarborgen.

De wet bevat verder een aantal bepalingen over een verlichting van belastingen en rechten. Om misverstand uit te sluiten, zij nog in het bijzonder erop gewezen, dat de toepassing van de goudclausule in verbinding met de Zloty ook in de toekomst mogelijk en toelaatbaar schijnt. Aan het slot van de wet zijn bepalingen over de berekening van den officiële goudkoers opgenomen.

Zooals uit het bovenstaande blijkt, regelt de wet een aantal niet onmiddellijk met elkaar samenhangende vraagstukken en maakt zij van de depreciatie van den Dollar en het Pond gebruik de buitenlandsche valuta's in Polen uit haar domineerende positie te verdringen, die zij tot dusverre, ook bij zuiver in het binnenland na te komen verplichtingen, innamen. Deze pogingen worden met een zekere kans op succes, vooral daarom ondernomen, omdat het de centrale bank gelukt is, de Zloty tot dusverre stabiel te houden.

Het is historisch niet oninteressant, dat reeds eenmaal, nl. bij de eerste Poolsche valutasaneering in 1924, eveneens een poging is gedaan de Zloty algemeen in te burgeren en de vreemde valuta's terug te dringen, een poging, die destijds wegens de betrekkelijk spoedig ingetreden depreciatie, welke tot een tweede Poolsche valutasaneering leidde, bijna geheel opgegeven moest worden. Op het oogenblik wordt een

dergelijke poging opnieuw en met betere kans op succes ondernomen, waartoe niet in de laatste plaats de omstandigheid heeft bijgedragen, dat niet alleen tengevolge van het afsluiten van een groot aantal contracten in Dollars, maar ook tengevolge van den grooten omloop van Dollarbiljetten in het gewone verkeer in Polen, de verliezen uit hoofde van de Dollardepreciatie in Polen betrekkelijk grooter waren dan in andere landen. De overgang naar een zuivere Zlotyvaluta beteekent ook een verdere stap naar een vergroote zelfstandigheid op financieel gebied.

Nadruk verboden.

AANTEKENINGEN.

De deflatie-politiek in Frankrijk.

Sedert het bewind van het kabinet-Doumergue zijn in Frankrijk een aantal maatregelen getroffen, om door middel van prijs- en kostenverlagingen de verhouding tusschen productiekosten en opbrengst, welke gedurende de voorafgaande crisisjaren, mede door de gevolgde economische politiek, vrij ongunstig was geworden, te verbeteren. De weg om dit doel door middel van devaluatie te bereiken werd door de Regeering voor Frankrijk ongeschikt geacht. In een tweetal artikelen in „Wirtschaft und Statistik” en „Der Deutsche Volkswirt” worden de aangewende methoden en de tot voor kort bereikte resultaten, aan een beschouwing onderworpen, waaraan wij het volgende hebben ontleend.

De politiek der verschillende Fransche regeeringen was er tot voor kort vooral op gericht het binnenlandsch prijsniveau tegen den invloed der steeds verder dalende prijzen op de wereldmarkt te beschermen. Door middel van scherpe contingentteeringen van den invoer van industriële producten en bescherming van den Landbouw bleef het binnenlandsche prijsniveau gevrijwaard van groote dalingen. Een onvermijdelijk gevolg dezer politiek was echter een relatief hoog niveau der kosten van levensonderhoud, hetwelk een eenigszins belangrijke loonsverlaging in den weg stond. Vooral de export-industrieën ondervonden hiervan de nadeelen, daar hun concurrentiekracht verzakt werd. De ongunstige gevolgen van het starre binnenlandsche prijsniveau dwongen de regeering tot nieuwe maatregelen.

Als eerste stoot om tot een verlaging van het kostenpeil te komen werden een sluitende begroting, verlaging der kapitaalrente en hervorming van het belastingstelsel beschouwd.

Om het budget sluitend te maken werd een bezuiniging op de uitgaven van Frs. 4 milliard vereischt. Deze vermindering der uitgaven kan deflationistische gevolgen hebben, doch deze dienen niet overschat te worden. Waar de bezuiniging salarisverlaging betreft, worden de kortingen van 5 à 10 pCt. gedeeltelijk weer gecompenseerd door de belastingverlagingen van 2 à 4 pCt. De op zichzelf nog vrij belangrijke werkverschaffingsplannen, waarvoor 1.6 milliard Frs. per jaar is uitgetrokken, kunnen eveneens een compensatie voor een eventueel verminderde consumptie vormen. De salarisverlagingen zullen dus hoogstens een geringe verschuiving in de consumptie veroorzaken. Een belangrijk gevolg der sluitende begroting is evenwel haar terugwerking op de kapitaalmarkt.

De Staat zal voorlooppig niet meer of wel in geringe mate middelen op de kapitaalmarkt behoeven op te nemen, waardoor deze weer in ruimere mate voor het particuliere bedrijfsleven beschikbaar is. Tevens zal misschien door de verminderde vraag de vrij hooge kapitaalrente gaan dalen. De kapitaalrente bedroeg in Maart nog 6 à 7 pCt. en daalde in Juni tot 5 à 5½ pCt. Het particulier disconto onderging evenals het bankdisconto ook een daling.

Verder zullen de belastinghervormingen het particuliere bedrijfsleven door vermindering der lasten te hulp moeten komen.

Deze eerste maatregelen hebben reeds eenig vertrouwen in de verdere ontwikkeling doen terugkeeren. De sanering van de Staatshuishouding deed eenige conversies slagen. Een stijging der aandelen- en obligatiekoersen had een gunstige uitwerking op de ontwikkeling van de kapitaalrente. De inlagen bij de spaarbanken vertoonden na een langdurige daling weer eenige verbetering. Een zelfde ontwikkeling vertoonden de deposito's en rekening-courantsaldi bij de banken. Deze daalden van 30.4 op 31 Dec. 1933 tot 28.1 milliard op 31 Maart, doch stegen nadien weer tot 28.4 milliard op 30 April. Evenzoo daalde het totaal der kassaldi, wissels en debiteuren in rekening-courant van 31.5 milliard op 31 Dec. tot 29.1 in Maart en herstelde zich tot 29.4 op 30 April. Ook bij de Banque de France is het terugvloeien der opgepotte gelden waar te nemen.

De gunstige uitwerking in het binnenland is voorlooppig over het algemeen duidelijk waar te nemen. De concurrentiekracht der export-industrieën is tegenover de landen met gedeprecieerde valuta echter nog lang niet hersteld. Als verdere maatregel om het kostenniveau te verlagen wordt nu verlaging van de agrarische prijzen genoemd, om zodoende de kosten van levensonderhoud te doen dalen en daardoor verdere loonsverlagingen te rechtvaardigen. In tegenpraak hiermede staan echter weer maatregelen, welke een prijsverhoogende werking zullen hebben, zooals de graanvalorisatie en de contingentteering van kolen.

Over het algemeen hoopt men, dat de loonsverlagingen een verbeterde rentabiliteit en hierdoor stijgende omzetten tot gevolg zullen hebben. Dit kan des te meer het geval zijn, daar de meeste ondernemingen zeer weinig schulden hebben en zodoende de vrijgekomen middelen niet voor het terugbetalen van credieten zullen noodig hebben.

De economische toestand van Nederlandsch-Indië

In onze conjunctuuroverzichten, die in het Kwartaalbericht worden gepubliceerd, hebben wij er reeds eenige maanden geleden op gewezen, dat er, wat de economische situatie van Ned.-Indië betreft, van een zekere stabiliteit op een laag niveau kan worden gesproken. Hoewel dit zonder twijfel een gelukkig verschijnsel is, moet men niet uit het oog verliezen, dat Ned.-Indië, volgens het jongste bericht van het Institut für Konjunkturforschung, het eenige grondstoffenproducerende land is, dat zich nog steeds in een ernstige depressie bevindt.

Het jaarverslag van de Javasche Bank, dat steeds uitvoerige gegevens over den economischen en financiëlen toestand van Ned.-Indië bevat, constateert, dat gedurende de door dit verslag bestreken periode 1933/'34 verschillende teekenen duidelijk wezen in de richting eener zich verbeterende situatie, al moet het begrip verbetering in dit verband nog niet als de aanduiding van een reeds beduidend herstel, doch voorshands meer als die van eene eindelijk tot stand gekomen stabilisatie der economische verhoudingen worden opgevat. Deze uitspraak komt dus geheel overeen met de beschouwingen in onze Kwartaalberichten.

De zoeven bedoelde teekenen, aldus het verslag, betroffen zoowel de sfeer der exportcultures — uiteraard met uitzonderingen — als die der inheemsche huishouding en kunnen in kort bestek als volgt worden samengevat: verbetering van Nederlandsch-Indië's ruilvoet met het buitenland; handhaving van een voor deze crisisjaren nog steeds belangrijk uitvoersaldo, hetwelk gedurende het eerste kwartaal 1934 zelfs eene niet onbeteekenende vermeerdering aantoonde; geleidelijk toenemende, voorshands nochts beperkte uitzichten biedende vervanging van import door eigen productie, waar zulks economisch gerechtvaardigd en door de internationale ontwikkeling geboden was; het zich in vele streken meer en

meer stabiliseeren van de verhoudingen in de inheemsche huishouding, onder meer blijkende uit den gang van zaken bij Pandhuisdienst en Volkscredietwezen; in het algemeen het tot stilstand komen van een in den loop van drie jaren zeer ver voortgeschreden afbouw van prijzen, loonen, salarissen en personeel-formaties in het particuliere bedrijfsleven, met hier en daar eene lichte verbetering.

Na deze uiteenzetting, maakt het verslag melding van eene voor Nederlandsch-Indië praktisch nieuwe en — het zij hier dadelijk geconstateerd — door den gang van zaken in het buitenland uitgelokte ontwikkeling, welke eene gedeeltelijke en voorloopige afwijking van de tot dusverre voor deze gewesten gevolgde politiek van volkomen economische vrijheid noodzakelijk heeft gemaakt.

Een der betreurenswaardige gevolgen van de jongste crisis toch is geweest, dat tal van landen hebben getracht aan eigen moeilijkheden het hoofd te bieden door die, waar het kon, naar „het buitenland” te verplaatsen. Economische expansie, het veroveren van nieuwe markten, het afzetten tot elken prijs van productiesurplussen, dit alles hield principieel nimmer rekening met de belangen van het ontvangende land, al kon het zonder twijfel naar gelang van omstandigheden in meerdere gevallen die belangen dienen. De erkenning van deze situatie maakte het voor Nederlandsch-Indië noodzakelijk in den loop van de door dit verslag bestreken periode een aantal maatregelen te treffen met het drieledige doel van bescherming van de prijsvorming van het hoofdproduct der inheemsche huishouding voor een uit het buitenland ondervonden abnormalen druk, afzetverzekering aan het eigen Indische productiebedrijf en bescherming van het in deze landen van oudsher bestaande distributie-apparaat in zijn ruimste beteekenis.¹⁾

Met betrekking tot het eerste zij hier vermeld, dat

¹⁾ Zie hierover de volgende aantekening.

de voortdurende daling van de prijzen voor padi en rijst, ofschoon eenerzijds tot zekere grens noodzakelijk en gewenscht met het oog op de geboden verlaging van het kostenpeil hier te lande, anderzijds voor den inheemschen landbouwer steeds grootere moeilijkheden met zich bracht voor zoover deze eene bepaalde geldopbrengst van zijn oogst, behalve voor de bekostiging van zijn levensonderhoud, ook voor de betaling van schulden en belastingen noodig had. Toen nu in de beginmaanden van 1933 bleek, dat de reeds zeer sterk gedaalde padiprijs groote kans liep eene nog verdere verlaging te zullen ondergaan als gevolg van de groote uitbreiding van den rijstbouw o.m. op uit de suikercultuur vrijgekomen gronden en het vooruitzicht op groote rijstsurplussen in het omliggende buitenland, een en ander juist op een tijdstip, dat mede met het oog op het groote aantal voorheen in loondienst werkzame, doch op de dessahuishouding teruggevallen inheemschen eene eindelijke stabilisatie van den prijs van het hoofdproduct der huishouding alleszins gewenscht scheen, besloot de Regering regeland in de binnenlandsche rijstsituatie in te grijpen.

De met de rijstregeling opgedane — in algemeenen zin als gunstig te qualificeeren — ervaringen waren oorzaak, dat ook voor een tweetal andere inheemsche voedingsgewassen regelingen tot stand kwamen, welke de bedoeling hadden aan het in Nederlandsch-Indië gekweekte product eene markt en een minimumprijs te verzekeren. Ten aanzien van het product mais verklaarde het Moederland zich bereid een eventueel Indisch productiesurplus door de Graacentrale voor een zoodanigen prijs te doen aankopen, dat aan Indië een bepaalde minimum-f.o.b. prijs op bepaalde havens gegarandeerd werd. Ofschoon de maisverscheppingen naar Nederland voorshands van geringen omvang bleven, werd het doel dezer regeling: beëindiging van de prijsdaling van dit voor de inheemsche huishouding eveneens zoo belangrijke product, be-

Indexcijfers van Nederlandsche aandelen.

De Bank voor Handel en Scheepvaart te Rotterdam zendt ons onderstaand overzicht:
Indexcijfers van 12 aandeelengroepen der Amsterdamsche effectenbeurs.¹⁾

	Banken	Electriciteit	Handels-ondern.	Industrie	Kunstzijde	Mijnbouw	Olie	Rubber	Scheepvaart	Suiker	Tabak	Thee
Gemiddelde 1929	158.3	337.5	168.0	432.7	243.0	268.7	402.0	233.5	125.0	398.4	487.3	443.2
„ 1930	149.4	257.7	125.6	264.9	87.4	177.2	371.1	110.7	82.6	292.9	361.3	357.2
„ 1931	118.1	211.8	93.4	167.7	64.5	144.5	209.8	51.8	49.6	181.9	241.6	251.4
„ 1932	76.4	178.3	67.1	115.6	37.6	106.4	137.5	27.0	24.9	107.2	137.9	175.9
„ 1933	84.0	201.8	79.3	137.8	27.8	143.4	164.5	42.8	23.1	112.9	135.9	211.3
Januari 1933	84.9	199.3	79.8	124.2	31.4	120.6	155.3	33.8	26.3	108.2	147.2	196.3
Februari „	82.8	194.2	76.4	118.8	28.5	121.6	146.8	30.1	23.7	103.1	141.9	199.6
Maart „	82.—	190.3	74.6	118.2	28.3	124.5	142.6	28.4	22.1	110.3	138.6	187.1
April „	80.9	190.6	73.3	120.7	26.—	125.9	144.7	31.9	21.7	111.5	127.6	185.1
Mei „	88.9	210.2	78.—	138.3	24.4	141.7	158.4	39.—	25.3	124.5	137.9	201.—
Juni „	90.4	220.9	84.—	149.1	27.9	155.1	174.2	47.8	28.6	140.7	154.6	229.5
Juli „	91.8	219.6	88.—	151.—	29.4	150.4	179.1	53.2	28.3	137.4	154.5	241.2
Augustus „	89.4	212.2	84.9	150.—	24.6	151.9	172.4	54.6	25.6	128.3	145.1	233.7
September „	86.—	205.1	81.5	147.2	24.—	155.5	178.4	50.2	22.1	109.2	132.4	212.5
October „	79.2	197.3	77.8	138.8	23.2	156.2	170.7	48.1	18.7	97.4	119.9	219.9
November „	75.6	191.2	73.2	144.6	31.—	158.—	175.5	47.7	16.2	87.4	107.9	214.8
December „	76.4	191.1	79.6	153.2	35.2	159.1	176.1	49.—	18.4	96.7	122.9	214.5
Januari 1934	79.2	190.1	85.1	159.—	49.9	157.7	176.6	52.4	18.6	99.9	130.3	229.6
Februari „	80.6	187.4	88.5	158.7	50.9	165.7	178.1	53.3	19.	106.6	136.2	240.4
Maart „	80.2	187.4	87.3	156.9	60.2	176.1	170.2	54.8	20.1	104.—	135.9	243.4
April „	77.—	190.5	85.1	157.9	59.1	172.9	158.1	56.4	18.5	98.—	137.5	246.8
Mei „	75.4	190.7	80.8	155.9	55.1	178.8	155.5	68.1	17.4	98.9	144.8	252.8
Juni „	71.1	192.—	72.5	154.—	53.8	181.4	157.5	65.8	14.8	96.1	154.1	250.9
Juli „	72.4	195.8	69.—	156.7	50.8	182.4	152.7	68.1	14.7	92.—	157.8	254.7

Schommelingen in het aandelen-indexcijfer. 2 Januari 1934 f 2.291.210.500 = 100.

2 Januari	100.—	7 Maart	100.3	2 Mei	97.2	4 Juli	95.—
10 „	99.3	14 „	101.4	9 „	98.1	12 „	95.3
17 „	99.3	21 „	99.—	16 „	96.7	18 „	95.2
24 „	100.8	28 „	97.8	23 „	96.5	25 „	94.—
31 „	100.8	4 April	98.3	30 „	96.1		
7 Februari	102.3	11 „	98.5	6 Juni	94.4		
14 „	101.3	18 „	97.5	13 „	95.7		
21 „	101.3	25 „	94.7	20 „	96.1		
28 „	99.9			27 „	95.4		

¹⁾ Men zie voor de toelichting op dit overzicht het nummer van E.-S. B. van 15 Januari 1930, blz. 64. Nadruk verboden.

reikt. Waar voorts de ontwikkeling der laatste jaren, zooals reeds in mijn vorige verslag vermeld, geleid had tot eene belangrijke uitbreiding van den verbouw van kedelee, welke zich ook gedurende 1933 door het vrijkomen van verdere 70.000 ha suikergronden nog voortzette, terwijl anderzijds nog steeds belangrijke hoeveelheden sojaboonen uit Mandsjoerie in Nederlandsch-Indië plaatsing vonden, werd in de met ingang van 25 Februari in werking getreden „Ordonnantie tot verzekering van de marktpositie van rijst en kedelee”, in overeenstemming met de voor rijst getroffen regeling, ook de invoer van kedelee, taotjo en soja anders dan op eene door de Regeering te verstrekken licentie verboden, zoodat daarmee aan de Indische kedelee-productie eene markt verzekerd werd.

De invloed van de droogte op de tarweoogsten.

De aanhoudende droogte in het voorjaar en dezen zomer, die in enkele landen, zooals b.v. de Vereenigde Staten, buitengewoon hevig is geweest, heeft natuurlijk de opbrengsten van de graanoogsten zeer ongunstig beïnvloed. Hoewel exacte gegevens over den omvang van de verwoestingen, welke de droogte heeft aangericht, nog niet bekend zijn, wordt in het laatste maandbericht van het Internationaal Landbouw Instituut te Rome een voorloopige berekening gemaakt van de opbrengsten van de tarwe-oogsten.

De te exporteerende voorraden, die zich op 1 Augustus jl. in de vier groote exportlanden bevonden en de zeilende voorraden worden geschat op 160 miljoen quintalen tegen 186 miljoen op 1 Augustus 1933.

Het exportsurplus van den tarwe-oogst 1934 bedraagt voor Noord-Amerika 20 miljoen quintalen (waarbij rekening gehouden is met het tekort van den oogst van de Vereenigde Staten met betrekking tot het verbruik), Argentinië-Australië: 60 miljoen (op de basis van een gemiddelden oogst), Rusland, Donaulanden, Noord-Afrika enz.: 15 miljoen. Dit geeft in totaal een hoeveelheid van 95 miljoen quintalen.

De invoerbehoefte in het oogstjaar 1934/35 wordt voor Europa geschat op 120 miljoen quintalen en voor de landen buiten Europa op 35 miljoen. In totaal dus op 155 miljoen quintalen tegen 145 miljoen in het loopende jaar. Hieruit blijkt dus, dat de behoefte aan tarwe 60 miljoen quintalen groter is dan de hoeveelheid, die van den oogst 1934 geëxporteerd kan worden en welke 95 miljoen bedraagt. Dit moet dus leiden tot een vermindering van de wereldvoorraden, die voor 1 Augustus 1935 geschat worden op ongeveer 100 miljoen quintalen. Vergelijken met de voorraden van de laatste jaren, is dit resultaat niet ongunstig.

Tarwevoorraden in de wereld op 1 Aug. in mill. quintalen.			
1927	68	1932	160
1928	86	1933	186
1929	140	1934 ¹⁾	160
1930	136	1935 ²⁾	100
1931	154		

¹⁾ Schatting. ²⁾ Zeer voorloopige schatting.

De verbetering van de tarwepositie heeft reeds tot een aanzienlijke prijsstijging geleid. Wij verwijzen voor een overzicht van de recente ontwikkeling van de prijzen naar onze prijsstatistiek.

De geografische verdeling van den invoer van Nederlandsch-Indië.

De volgende tabel, ontleend aan het jaarverslag van de Javasche Bank, laat duidelijk zien, in welke mate de Nederlandsche export in Indië in het afgelopen jaar weder terrein heeft verloren.

Totale invoer, inclusief Gouvernementsgoederen. (excl. goud en zilver, postpakketten en passagiersgoederen).

	Waarde van den invoer in m/m gld.		Percent. v/d totaal-invoer in Ned.-Indië			
	1928	1932	1933	1928	1932	1933
Nederland	196.95	58.13	39.33	20.06	15.76	12.37
Gr.-Britt. en Ierland	119.93	35.46	30.66	12.22	9.61	9.65
Duitschland	104.72	28.39	24.23	10.66	7.70	7.62
België en Luxemburg	18.97	5.74	5.52	1.93	1.56	1.74
Frankrijk	11.01	3.68	3.28	1.12	0.99	1.03
Italië	20.49	3.93	2.51	2.09	1.07	0.79
Zweden	8.43	3.72	2.34	0.86	1.01	0.74
Zwitserland	12.42	3.19	2.28	1.26	0.86	0.72
Noorwegen	1.01	0.68	0.62	0.10	0.18	0.19
Oostenr., Hongarije, Tsjecho-Slowakije	0.72	0.76	0.87	0.07	0.21	0.27
Denemarken	0.82	0.38	0.29	0.08	0.10	0.09
Finland	—	0.46	0.32	—	0.12	0.11
Spanje	0.15	0.09	0.10	0.02	0.02	0.03
Overig Europa	0.18	0.24	0.30	0.02	0.07	0.08
Totaal Europa	495.80	144.85	112.65	50.49	39.26	35.43
U. S. A.	96.85	24.59	15.58	9.86	6.67	4.90
Canada	3.20	0.94	1.45	0.32	0.26	0.46
Rest Amerika	0.46	0.07	0.33	0.05	0.02	0.10
Totaal Amerika	100.51	25.60	17.36	10.24	6.94	5.46
Japan	93.68	78.44	98.43	9.54	21.26	30.95
Singapore en Penang	128.29	53.43	39.23	13.07	14.48	12.34
Britsch-Indië	47.83	17.37	11.12	4.87	4.71	3.49
China	18.87	6.02	6.62	1.92	1.63	2.08
Siam	16.16	8.05	3.11	1.65	2.18	0.98
Fransch Indo-China	23.50	5.67	3.69	2.39	1.54	1.16
Hongkong	6.28	7.77	6.05	0.64	2.11	1.90
Dalny, Korea, Wladivostok	9.93	4.16	3.53	1.01	1.13	1.11
Rest Azië	5.65	2.01	3.02	0.57	0.54	0.95
Totaal Azië	350.19	182.92	174.80	35.66	49.58	54.97
Totaal Australië	26.10	12.15	10.15	2.66	3.29	3.19
Britsch Oost-Afrika	1.98	1.08	1.30	0.20	0.29	0.41
Egypte	2.02	0.89	0.60	0.21	0.24	0.19
Unie van Zuid-Afrika	1.02	0.28	0.31	0.10	0.08	0.10
Rest Afrika	—	0.03	0.01	—	0.01	—
Totaal Afrika	5.02	2.28	2.22	0.51	0.62	0.70
Elders (P. Samboe en onbekend)	4.25	1.13	0.78	0.43	0.31	0.25
Totaal Generaal	981.87	368.92	317.95	100	100	100

De zeer belangrijke daling van het aandeel van Nederland moet zoowel worden toegeschreven aan het wegvallen van een deel der in het bijzonder voor Nederland zoo belangrijke vraag naar duurdere luxe-artikelen, alsook aan het feit, dat verschillende voorheen speciaal uit Nederland geïmporteerde artikelen in toenemende mate hier te lande worden geprodu-

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	29 Juli-4 Aug. 1934	Sedert 1 Jan. 1934	Overeenk. tijdvak 1933	29 Juli-4 Aug. 1934	Sedert 1 Jan. 1934	Overeenk. tijdvak 1933	1934	1933
Tarwe	21.789	826.144	827.269	—	21.318	17.176	847.462	844.445
Rogge	5.042	264.067	248.258	—	15.257	4.819	279.324	253.077
Boekweit	519	13.775	13.152	—	—	25	13.775	13.177
Mais	25.109	538.663	668.210	6.395	125.762	128.531	664.425	796.741
Gerst	7.199	229.230	208.738	2.751	33.076	19.418	262.306	228.156
Haver	2.143	77.690	94.280	—	2.206	2.771	79.896	97.051
Lijnzaad	824	139.759	144.633	5.763	145.667	184.080	285.426	328.713
Lijnkoek	140	54.094	54.797	—	25	—	54.119	54.797
Tarwemeel	787	12.147	11.937	12	1.664	4.591	13.811	16.528
Andere meelsoorten	307	35.414	33.014	206	3.679	6.082	39.093	39.096

ceerd. Nochtans schijnt de Nederlandsche industrie, aldus het verslag, er zich in het algemeen nog onvoldoende rekenschap van te geven, dat voor het behoud van een afzet in deze gewesten prijsverlaging en het nauwkeurig volgen van wat de markt vraagt, noodzakelijk zijn. Op dit punt is onlangs in deze kolommen uitvoerig gewezen.¹⁾

Groot-Brittannië wist zijn aandeel in het bijzonder ten koste van de Vereenigde Staten (gekorven tabak, auto's en autobanden) ongeveer te handhaven, terwijl ook het aandeel van Duitschland praktisch stationnair bleef.

¹⁾ Zie E.-S. B. van 6 en 20 Juni jl.

De handelsbetrekkingen tusschen Nederlandsch-Indië en Japan.

Uit de bovenstaande aantekening is reeds voldoende gebleken, welke belangrijke vorderingen Japan in de verovering van de Nederlandsch-Indische markt heeft gemaakt. Met het oog op de onderhandelingen, die op het oogenblik in Batavia worden gevoerd om tot het afsluiten van een handelsverdrag te komen, zijn de volgende beschouwingen uit het jaarverslag van de Javasche Bank van groot belang.

Ofschoon de steeds verder voortschrijdende verdringing van de vroegere Indische leveranciers door Japan tot op groote hoogte een natuurlijk verschijnsel vormt en de daarmede gepaard gaande sterke prijsdaling van de in het bijzonder voor de groote massa der bevolking van belang zijnde invoergoederen voor Nederlandsch-Indië zonder twijfel een belang van hooge orde vertegenwoordigt, valt toch niet te ontkennen, dat zich bij den thans bereikten staat van zaken en gelet op het huidige stadium der handelspolitieke wereldverhoudingen een drietal factoren voordoen, welke het voor de naaste toekomst voorschijnsel onmogelijk maakt deze ontwikkeling verder op haar beloop te laten. Wees ik ten vorigen jare reeds op de toegenomen eenzijdigheid van de handelsbeweging tusschen Nederlandsch-Indië en Japan, welke eene grootere reciprociteit in deze betrekkingen dringend noodig maakte, in het afgelopen jaar is evengememoreerde eenzijdigheid blijkens onderstaande cijfers in plaats van verbeterd nog verder toegenomen.

Handelsbeweging van Ned.-Indië met Japan.

Jaar	Invoer		Uitvoer	
	in m/m gld.	in % van den totaal invoer in Ned.-Indië	in m/m gld.	in % van den totaal uitvoer van Ned.-Indië
Gem. 1909/13	4.372	1.25	20.897	4.26
„ 1914/18	43.220	10.04	32.416	4.38
„ 1919/23	80.899	9.77	130.996	8.13
1928	93.682	9.54	57.178	3.63
1929	114.835	10.55	47.973	3.32
1930	100.125	11.61	46.232	3.98
1931	92.551	16.38	33.051	4.42
1932	78.437	21.26	23.658	4.37
1933	98.428	30.96	22.759	4.82

Hoezeer ook de belangen van dit land met een zoo laag mogelijk geprijsden import zijn gediend, zoo blijft niettemin steeds de oude economische waarheid van kracht, dat import slechts met export kan worden betaald, zoodat in het huidige stadium van allerwege toegepaste ruilpolitiek de voor Nederlandsch-Indië klemmende noodzaak tot handhaving van zijn bestaande en op den export georiënteerde productie-apparaat met zich medebrengen moet, dat de import in Nederlandsch-Indië voorshands aan de bevordering van den export wordt dienstbaar gemaakt. Nederlandsch-Indië zal derhalve niet kunnen voortgaan met op de bestaande schaal uit één enkel land goederen te importeerden, indien het daartegenover niet in zeer veel grootere mate dan thans het geval is voor zijne exportproducten in datzelfde land eene markt kan

vinden en eene miskennis van deze oorzakelijke verhouding zou zich noodzakelijk door eene vermindering van handelsomzet moeten wreken. Gedurende verslagperiode kwam het reciprociteitsbeginsel ten aanzien van den im- en export reeds eenigermate tot uiting in de in Februari jl. met Nederland tot stand gekomen zoogenaamde „Mais-Cambrics"-regeling, waarvan reeds eerder sprake was en waarbij tegenover de bereidheid van Nederland tot afnemering van het Indische maïs-surplus Indië den invoer van gebleekte katoenen goederen zoodanig contingenteerde, dat aan Nederland een bepaald aandeel in den invoer dier goederen verzekerd werd.

Een tweede punt, waarop de ontwikkeling van de handelsbeweging met Japan gedurende 1933 weinig bevrediging kon schenken, was het feit, dat de nog jonge en voorshands tot enkele bedrijfstakken beperkte Indische industrie ernstig in haar bestaan werd bedreigd door de in vele gevallen onbegrijpelijk lage prijzen, waartoe het concurrerende Japansche product hier te lande werd aangeboden. Nadat eene vrijwillige regeling met Japansche producenten een onbevredigend resultaat had opgeleverd, kondigde de Regeering in Juni 1933 eene contingentering van den invoer van cement af, waardoor aan de eenige cementfabriek in Nederlandsch-Indië een redelijke afzet verzekerd werd. Eenige maanden later, in December 1933, moest ook de nog zeer jeugdige uit twee fabrieken bestaande bierindustrie op soortgelijke wijze worden beschermd, terwijl tenslotte in Februari jl. met het doel van bescherming der inheemsche weefindustrie tegen de steeds lagere prijzen, waarvoor concurrerende goederen uit Japan werden aangevoerd, eene contingentering van den invoer van bontgeweven stoffen (sarongs, kains-pandjang, enz.) tot stand kwam. De uitwerking van laatstgenoemden maatregel was tot dusverre gunstig te noemen en heeft in de inheemsche weefnijverheid eene belangrijk vermeerderde activiteit teweeg gebracht.

De derde factor, waarop hierboven gedoeld werd en die — blijft hij ongewijzigd tot uiting komen — in de toekomst zeker evenzeer bijzondere behandeling zal moeten vinden, lag tenslotte in het streven van Japansche zijde om niet slechts de door Nederlandsch-Indië benodigde goederen te leveren, doch deze bovendien geheel door eigen organen te doen vervoeren en distribueeren met verdringing van het daartoe van oudsher in Nederlandsch-Indië gevestigde en — het moge hier aanstonds worden aangeteekend — noodzakelijk te handhaven scheepvaart-, import- en tusschenhandel-apparaat. Ook met volledige erkenning van Nederlandsch-Indië's belang bij eene naar rato van reciprociteit zoo groot mogelijke leverantie van goederen door het land, hetwelk deze het goedkoopst leveren kan, is het duidelijk, dat aan het voortschrijden van eene ontwikkeling als hierboven aangegeven noodzakelijk een einde zal moeten worden bereid.

De zichtbare suikervoorraden in de wereld.

De zichtbare voorraden per 1 Juni zijn volgens Czarnikow:

	1934	1933	1932
Duitschland.....	578.000	661.000	1.082.000
Tsjecho-Slowakije.....	200.000	263.000	375.000
Frankrijk.....	334.000	363.000	363.000
Nederland.....	257.000	177.000	179.000
België.....	98.000	117.000	85.000
Hongarije (1/6).....	66.000	69.000	59.000
Polen.....	181.000	257.000	252.000
U.K. Geimp. suiker.....	297.000	314.000	207.000
„ Binnenl. „.....	84.000	53.000	3.000
Europa.....	2.095.000	2.274.000	2.605.000
V.S. Alle havens.....	660.000	553.000	564.000
Cubaansche havens.....	861.000	842.000	1.162.000
Cuba binnenland.....	1.550.000	1.660.000	1.768.000
Java (1/6).....	2.360.000	2.393.000	1.608.000
Totaal.....	6.526.000	7.722.000	7.707.000
waarvan geblokkeerd....	351.000	2.100.000	3.247.000

MAANDCIJFERS.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	Mei 1934		Mei 1933	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Rek.houders	65.033	f 1.515.150.000	53.669	f 1.562.357.000
Door H.-bank plaatselijk	49.980	„ 1.300.682.000	40.406	„ 1.315.887.000
Voldoening Rijksbelast.	892	„ 11.400.000	1.011	„ 10.256.000

Laatstbekende noteringen te Amsterdam en Rotterdam op 6 Aug. 1934 voor telegrafische uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank-disconto
Europa.				
Londen *)	£	12.10 ⁸	7.44	2
Berlijn *)	100 Mark	59.26	57.25	4
Parijs *)	100 Franc	9.747	9.75	2½
Brussel *)	100 Belga	34.59	34.71	3
Luxemburg	100 Franc	—	6.94	—
Zürich *)	100 „	48.—	48.26	2
Praag	100 Kronen	—	6.14	3½
Weenen *)	100 Schilling	35.—	27.75	4½
Boedapest	100 Pengö	43.51	43.—	6
Boekarest	100 Lei	1.4880	1.47½	—
Sofia	100 Leva	1.797	1.85	7
Belgrado	100 Dinar	4.379	3.37½	6½
Istanbul	Turksch £	10.93	1.17½	—
Athene	100 Drachme	3.23	1.40	7
Milaan	100 Lira	13.09	12.69	3
Madrid	100 Peseta	48.—	20.22½	6
Lissabon	Escudo	2.68½	0.06½	5½
Kopenhagen *)	100 Kronen	66.67	33.25	2½
Oslo *)	100 „	66.67	37.40	2½
Stockholm *)	100 „	66.67	38.40	2½
Reickjavick	100 IJsl. Kr.	66.67	33.60	—
Warschau	100 Zloty	27.91	27.95	5
Kovno (Litauen)	100 Lita	24.88	24.75	6
Riga (Letland)	100 Lat	48.—	48.—	5½-6
Tallinn (Estland)	100 Estl. Kr.	66.67	43.—	5½
Helsingfors	100 Finnmrk.	6.26½	6.28	4½
Moskou	Tjerwonets (10 Roebel)	12.80	12.80	—
Danzig	100 Gulden	48.42	48.25	3
Amerika.				
New-York *)	\$	146.94½	1.47½/16	1½
Montreal	Canad. \$	2.4878	1.50	—
Mexico	Mex. Dollar	1.24	0.42	—
Buenos Aires	Peso (papier)	1.0568 ¹	38½	—
La Paz (Bolivia) ³⁾	Boliviano	0.9080	0.37	—
Rio de Janeiro	Milreis (pap.)	0.8075 ²	10	—
Valparaiso	Peso (papier)	0.30	15	—
Bogota (Columbia) ³⁾	Peso	2.42	0.80	—
Quito (Ecuador)	Sucre	0.49 ⁸	0.14	—
Lima (Peru)	Sol	0.697	0.34	6-7
Montevideo (Urug.)	Peso	2.5725	0.62	—
Caracas (Venezuela)	Bolivar	0.4795	0.49	—
Paramaribo	Gulden	1.—	0.99½	—
San José (C. Rica)	Colon	—	—	—
Guatemala	Quetzal	2.48½	1.45	—
Willemstad (Curag.)	Gulden	1.—	1.01	—
Managua (Nicar.) ³⁾	Cordoba	2.48½	—	—
San Salvador ³⁾	Colon	1.2440	0.58	—
Azië.				
Calcutta	Rupee	0.91	56	3½
Batavia	Gulden I.G.	100	1.00 ^{9/16}	4
Kobe	Yen	1.24	44.25	3.65
Hongkong	Dollar	—	0.56½	—
Shanghai	Dollar	—	0.50½	—
Singapore	Straits Doll.	1.4125	0.87½	—
Manilla	Phil. Peso	1.24	0.84	—
Teheran ⁴⁾ (Perzië)	Pahlavi	—	0.09	—
Bangkok	Baht	—	0.68	—
Afrika.				
Kaapstad	£	12.10½	7.44	3½
Alexandrië	Egypt. £	12.42	7.63	—
Australië.				
Melbourne, Sidney en Brisbane	£	12.10½	5.95	—
Nieuw Zeeland	£	12.10½	6.—	—

1) Goudpeso. 2) Milreis Goud. 3) Not. te A'dam. Ov. not. part. opg. 4) Zichtkoers. 5) Munteenheid = Rial (= een Kran.)

STATISTIEKEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	Disc Wissels	2½ 19 Sept.'33	3 19 Sept.'33	Vrsch. in R.C. 3 19 Sept.'33	7 14 Oct.'33	4 1 Juli '34	6½ 16 Juli '34	4 22 Sept.'32	6 5 Apr.'33	3 26 Apr.'34	4½ 17 Oct.'32	3½ 16 Feb.'33	3 6 Mei '33	4½ 20 Dec.'33	2½ 1 Dec.'33	Lissabon 5½ 8 Dec.'33			
																2 30 Juni '32	6 26 Oct.'32	1½ 1 Feb.'34	3½ 22 Mei '33
Athene	7	14	Oct.	'33															
Batavia	4	1	Juli	'34															
Belgrado	6½	16	Juli	'34															
Berlijn	4	22	Sept.	'32															
Boekarest	6	5	Apr.	'33															
Brussel	3	26	Apr.	'34															
Budapest	4½	17	Oct.	'32															
Calcutta	3½	16	Feb.	'33															
Danzig	3	6	Mei	'33															
Helsingfors	4½	20	Dec.	'33															
Kopenhagen	2½	1	Dec.	'33															

OPEN MARKT.

	1934				1933	1932	1914
	4 Aug.	30 Juli/4 Aug.	23/28 Juli	16/21 Juli	31 Juli/5 Aug.	1/6 Aug.	20/24 Juli
Amsterdam Partic.disc.	¾	¾-7/8	5/8-¾	5/8	1½-2¼	1¼-1½	3½-3¾
Prolong.	—	1	1	1	1¼-1½	1	2¼-3¼
Londen Daggeld...	½-1	½-1	¾-1	¾-1	1/8-1	1/2-1	1¼-2
Partic.disc.	¾-13/16	¾-13/16	¾-7/8	13/16-7/8	¾-1½	11/16-¾	4¼-5¼
Berlijn Daggeld...	4½-5½	4½-5½	4-5½	4-5¼	4½-6	5½-6½	—
Maandgeld	3¾ 5	3¾-5	3¾-5	3¾-5	4½-6	5-6½	—
Part. disc.	3¼	3¼	3¼	3¼	3¾	4½	2½-1½
Warenw...	4-4¼	4-4¼	4-4½	4-1½	4-1½	5-½	—
New York Daggeld	1	1	1	1	1	2-¼	1¾-2½
Partic.disc.	¾	¾	¾	¾	¾	7/8	—

*) Koers van 3 Aug. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
31 Juli 1934	1.48	7.45	57.10	9.74½	34.66	100½
1 Aug. 1934	1.48	7.44¾	57.20	9.74½	34.70½	100¼
2 " 1934	1.48	7.44¾	57.11	9.74½	34.70	100¼
3 " 1934	1.47¾	7.44¾	57.27½	9.74½	34.68	100¾
4 " 1934	1.47¾	7.44	57.40	9.75	34.69½	100¾
6 " 1934	1.47¾	7.44	57.20	9.75	34.70	100¾
Laagste d.w.)	1.47¾	7.43½	57.00	9.74	34.65	100
Hoogste d.w.)	1.48½	7.45½	57.55	9.75½	34.72½	100½
Muntpariteit	2.4878	12.1071	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
31 Juli 1934	48.21½	—	6.15	1.48	12.67½	20.17
1 Aug. 1934	48.22½	—	6.15	1.48	12.68½	20.18½
2 " 1934	48.21	—	6.15	1.48	12.68	20.18
3 " 1934	48.22½	—	6.14	1.47½	12.68	20.20
4 " 1934	48.26	—	6.13	1.48	—	—
6 " 1934	48.24½	—	6.14	1.47½	12.68	20.20
Laagste d.w.)	48.15	—	6.10	1.42½	12.65	20.10
Hoogste d.w.)	48.26	28.—	6.20	1.50	12.72½	20.30
Muntpariteit	48.003	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

*) Notering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In 't 1ste of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
31 Juli 1934	5,03½	6,59 1/8	38,76	67,61
1 Aug. 1934	5,03 1/8	6,59	38,76	67,61
2 " 1934	5,03½	6,59 1/8	38,76	67,64
3 " 1934	5,04 1/8	6,61 1/8	39,—	67,85
4 " 1934	5,04 1/8	6,61 1/8	39,10	67,84
6 " 1934	5,04 1/8	6,61 1/8	38,83	67,85
7 Aug. 1933	4,48½	5,31 1/8	32,45	54,70
Muntpariteit	4,86	3,90 1/8	23,81 1/8	40 1/16

	GRANEN EN ZADEN										TUINBOUWARTIKELEN					VLEESCH				
	TARWE 80 K.G. La Plata loco Rotterdam/Amsterdam per 100 K.G.		ROGGE 74 K.G. Bahia Blanca loco R'dam/A'dam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST 64/65 K.G. La Plata loco Rotterdam/A'dam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		KOMKOMMERS 1e soort per 100 st. Berkel-Rodenrijs		TOMATEN A per K.G. Westland		VROEGE AARD-APPELEN p. 100 K.G. Grootebroek		RUND-VLEESCH (versch) Gem.v.3kw. per 100 KG. Rotterdam		VARKENS-VLEESCH (versch) per 100 KG. Rotterdam	
	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%
1925	17,20	100,0	13,07	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1927	14,75	85,8	12,47	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1928	13,47	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	7,49	100,0	20,—	100,0	4,93	100,0	93,—	100,—	77,50	100,—
1929	12,25	71,2	10,87	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	7,79	104,0	16,—	80,0	3,15	63,9	96,40	103,7	93,12	120,2
1930	9,67	56,3	6,22	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	356,00	77,0	5,24	70,0	20,—	100,0	4,12	83,6	108,—	116,1	72,90	94,1
1931	5,55	32,3	4,55	34,8	84,50	36,5	107,25	45,4	187,00	40,4	3,62	48,3	14,50	72,5	4,95	100,4	88,—	94,6	48,—	61,9
1932	5,22	30,4	4,62	35,4	77,25	33,4	100,75	42,7	137,00	29,6	5,71	76,2	11,50	57,5	1,69	34,3	61,—	65,6	37,50	48,4
1933	5,01	29,2	3,54	27,1	68,50	29,6	70,00	30,0	148,00	32,0	5,57	74,4	8,21	41,1	0,85	17,2	52,—	55,9	49,50	63,9
Jan. 1932	5,05	29,4	5,07	38,8	71,25	30,8	114,00	48,3	142,50	30,8	—	—	—	—	—	—	70,—	75,3	40,—	51,6
Febr. "	5,30	30,8	5,07	38,8	74,00	32,0	108,50	46,0	142,25	30,8	—	—	—	—	—	—	68,—	73,1	34,—	43,9
Maart "	5,52	32,1	5,80	44,4	86,75	37,5	118,00	50,0	143,25	31,0	—	—	—	—	—	—	67,—	72,0	32,—	41,3
April "	5,65	32,7	6,22	47,6	88,75	38,3	124,50	52,8	135,25	29,2	—	—	—	—	—	—	63,—	67,7	28,—	36,1
Mei "	5,60	32,6	5,30	40,5	78,00	33,7	116,00	49,2	130,25	28,2	—	—	—	—	—	—	63,—	67,7	26,—	33,5
Juni "	5,22	30,4	4,15	31,7	80,75	34,9	105,75	44,8	128,75	27,8	—	—	—	—	—	—	67,—	72,0	34,—	43,9
Juli "	4,90	28,5	4,—	30,6	78,75	34,0	100,25	42,5	129,75	28,1	5,71	76,2	15,50	77,5	2,07	42,0	64,—	68,8	35,50	45,8
Aug. "	5,20	30,2	4,07	31,2	77,50	33,5	98,25	41,6	133,00	28,8	—	—	8,—	40,0	1,31	26,6	62,—	66,7	40,50	52,2
Sept. "	5,47	31,8	4,20	32,1	78,50	33,9	88,50	37,5	150,75	32,6	—	—	5,50	27,5	—	—	55,—	59,1	42,50	54,8
Oct. "	5,25	30,5	3,92	30,0	74,50	32,2	79,50	33,7	138,25	29,9	—	—	17,—	85,0	—	—	51,—	54,8	44,—	56,8
Nov. "	4,90	28,5	3,90	29,8	71,25	30,8	79,00	33,5	135,25	29,2	—	—	—	—	—	—	53,—	57,0	46,—	59,4
Dec. "	4,72	27,5	3,80	29,1	66,25	28,6	75,25	31,9	135,00	29,2	—	—	—	—	—	—	53,—	57,0	46,—	59,4
Jan. 1933	4,95	28,8	3,75	28,7	73,00	31,5	75,25	31,9	136,50	29,5	—	—	—	—	—	—	50,50	54,3	44,75	57,7
Febr. "	4,77	27,8	3,70	28,3	71,00	30,7	74,75	31,7	130,25	28,2	—	—	—	—	—	—	49,25	53,0	45,—	58,1
Maart "	5,05	29,4	3,82	29,3	73,50	31,7	76,25	32,3	130,50	28,2	—	—	—	—	—	—	46,50	50,0	46,—	59,4
April "	5,15	29,9	3,75	28,7	72,75	31,4	71,25	30,2	129,50	28,0	—	—	—	—	—	—	49,50	53,2	48,25	62,3
Mei "	5,40	31,4	3,77	28,9	70,50	30,5	73,25	31,0	146,75	31,7	—	—	—	—	—	—	52,25	56,2	49,—	63,2
Juni "	5,25	30,5	3,55	27,2	66,00	28,5	75,75	32,1	163,25	35,3	—	—	—	—	—	—	51,25	55,1	48,—	61,9
Juli "	5,82	33,9	3,85	29,4	64,25	27,8	78,00	33,1	176,25	38,1	5,57	74,4	13,55	67,8	0,83	16,8	49,25	53,0	48,50	62,6
Aug. "	5,30	30,8	3,55	27,2	61,25	26,5	67,75	28,7	161,50	34,9	—	—	8,—	40,0	0,86	17,4	49,—	52,7	49,25	63,5
Sept. "	4,95	28,8	3,47	26,6	61,00	26,3	65,25	27,6	159,00	34,4	—	—	2,70	13,5	—	—	50,25	54,0	54,—	69,7
Oct. "	4,40	25,6	3,—	22,9	60,25	26,0	63,50	27,0	141,25	30,5	—	—	8,60	43,0	—	—	56,25	60,5	54,25	70,0
Nov. "	4,55	26,5	2,95	22,6	74,50	32,2	60,00	25,4	147,25	31,8	—	—	—	—	—	—	59,50	64,0	54,37	70,2
Dec. "	4,57	26,6	3,30	25,3	73,50	31,7	59,25	25,1	154,50	33,4	—	—	—	—	—	—	60,75	65,3	53,50	69,0
Jan. 1934	4,75	27,6	3,10	23,7	65,25	28,2	58,00	24,6	144,25	31,2	—	—	—	—	—	—	62,50	67,2	53,75	69,4
Febr. "	3,40	19,8	2,77	21,2	65,25	28,2	58,50	24,8	133,00	28,8	—	—	—	—	—	—	63,—	67,7	53,50	69,0
Maart "	3,25	18,9	2,72	20,8	70,75	30,6	58,75	24,9	132,00	28,5	—	—	—	—	—	—	61,75	66,4	50,50	65,2
April "	3,20	18,6	2,70	20,7	70,50	30,5	56,75	24,0	136,50	29,5	—	—	—	—	—	—	63,50	68,3	49,12	63,4
Mei "	3,32	19,2	2,87	21,9	62,00	26,8	63,00	26,7	154,50	33,4	—	—	—	—	—	—	65,75	70,7	47,50	61,3
Juni "	3,67	21,4	3,17	24,3	65,00	28,1	74,75	31,7	156,50	33,8	—	—	—	—	—	—	63,25	68,0	43,75	56,5
Juli "	3,81	22,1	3,31	25,4	71,50	30,9	78,75	33,4	151,25	32,7	5,43	72,6	8,28	41,4	3,52	71,3	63,—	67,7	44,62	57,6
30 Aug. 3)	4,20	24,4	3,85	29,4	80,00	34,5	84,00	35,6	154,00	33,3	2,77	37,0	6,93	34,7	3,09	62,7	63,—	67,7	43,50	56,1
6 Aug. 3)	4,50	26,2	4,30	32,9	83,00	35,9	90,00	38,1	161,00	34,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nos. van 8, 15 Aug. 1928, 25 Febr. 1931 en 15 Febr. 1933. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2 van Jan. 1931 tot 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74/5 K.G. Hongaarsche vanaf 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 K.G. Zuid-Russische; van 23 Mei 1932 tot 2 Oct. 1933 No. 2 Canada. 3) Tot Canada. Van 19 Sept. '32 tot 24 Juli '33 62/63 K.G. Z.-Russ. 4) De jaargemiddelden zijn berekend uit de gemiddelde prijzen van April, Mei en Juni van het betreffende

	MINERALEN						TEXTIELGOEDEREN										DIVERSEN			
	STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkercolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 tijn 33,99 Bé s.g. per barrel		BENZINE Gulf exp. 64/66 ^o \$cts. per U.S. gallon		KATOEN			WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.			WOL gekamde Australische, Crossbred Coloni- carded, 50's Av. loco Bradford per lb.			KOE- HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pnd.		KALK- SALPETER Gld. per 100 KG. netto		
	f.	%	\$	%	\$cts.	%	\$ cts.	%	pence	%	pence	%	pence	%	pence	%	f.	%	f.	%
1925	10,80	100,0	1,68	100,0	14,86	100,—	23,25	100,0	29,27	100,—	9,35	100,—	55,00	100,0	29,50	100,0	34,70	100,0	12,—	100,0
1926	17,90	165,7	1,89	112,5	13,65	91,9	17,55	75,5	16,24	55,5	6,30	67,4	47,25	85,9	24,75	83,9	28,46	82,0	11,61	96,8
1927	11,25	104,2	1,30	77,4	14,86	100,—	17,50	75,3	16,78	57,3	7,27	77,8	48,50	88,2	26,50	89,8	40,43	116,5	11,48	95,7
1928	10,10	93,5	1,20	71,4	9,98	67,2	20,00	86,0	19,21	65,6	7,51	80,4	51,50	93,6	30,50	103,4	47,58	137,1	11,48	95,7
1929	11,40	105,6	1,23	73,2	10,—	67,3	19,15	82,4	17,05	58,2	6,59	70,5	39,—	70,9	25,25	85,6	32,25	92,9	10,60	88,3
1930	11,35	105,1	1,12	66,7	8,77	59,0	13,55	58,3	12,—	41,0	3,92	41,9	26,75	48,6	16,25	55,1	25,36	73,1	9,84	82,0
1931	10,05	93,1	0,58	34,5	5,04	33,9	8,60	37,0	7,33	25,0	3,08	33,0	21,50	39,1	12,00	40,7	18,65	53,7	8,61	71,8
1932	8,00	74,1	0,81	48,2	4,50	30,3	6,45	27,7	5,21	17,8	3,11	33,3	16,00	29,1	8,50	28,8	11,15	32,1	6,15	51,3
1933	7,00	64,8	0,45	26,8	3,61	24,3	6,75	29,0	5,13	17,5	2,78	29,7	19,25	35,0	9,50	32,2	13,26	38,2	6,18	51,5
Jan. 1932	8,25	76,3	0,71	42,3	5,25	35,3	6,65	28,6	5,09	17,4	3,38	36,2	16,50	30,0	9,00	30,5	11,63	33,5	7,10	59,2
Febr. "	8,25	76,3	0,71	42,3	4,92	33,1	6,90	29,7	5,31	18,1	3,51	37,6	16,25	29,5	9,00	30,5	11,75	33,9	7,25	60,4
Maart "	8,35	77,3	0,71	42,3	4,62	31,1	6,90	29,7	5,37	18,3	3,30	35,3	16,50	30,0	8,75	29,7	10,25	29,9	7,40	61,7
April "	8,65	80,1	0,86	51,2	4,34	29,2	6,25	26,9	5,08	17,4	3,08	33,0	16,50	30,0	9,00	30,5	9,25	26,7	7,40	61,7
Mei "	8,30	76,9	0,86	51,2	4,25	28,6	5,80	24,9	4,57	15,6	2,76	29,5	15,75	28,6	8,25	28,0	8,88	25,6	7,40	61,7
Juni "	8,25	76,3	0,86	51,2	4,25	28,6	5,25	22,6	4,44	15,2	2,55	27,3	15,25	27,7	7,75	26,3	9,—	25,9	7,40	61,7
Juli "	8,10	75,0	0,86	51,2	4,25	28,6	5,80	24,9	4,97	17,0	2,77	29,6	16,00	29,1	8,50	28,8	9,75	28,1	—	—
Aug. "	7,80	72,2	0,86	51,2	4,30	28,9	7,35	31,6	5,71	19,5	3,33	35,6	15,75							

ZUIVEL EN EIERN												METALEN											
BOTER per K.G. Leeuwarder Comm. Noteering		BOTER p.K.G. Heffing Crisis Zuivel-Centr.		KAAS Edammer Alkmaar Fabrieks-kaas kl. m/merk per 50 K.G.		EIERN Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton		LOOD Locoprijzen Londen per Eng. ton		TIN locoprijzen Londen per Eng. ton		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesb. per Eng. ton		GIETERIJ-IJZER (Lux III) p. Eng. t. f.o.b. Antwerpen		ZINK Locoprijzen Londen per Eng. ton		GOUD cash Londen per ounce fine		ZILVER cash Londen per Standard Ounce	
fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	£	%	£	%	£	%	Sh.	%	sh.	%	£	%	sh.	%	pence	%
1925	2,31	100,0	—	56,—	100,0	9,18	100,0	62,1/6	100,0	36,8/6	100,0	261,17/-	100,0	73/-	100,0	67/-	100,0	36,3/6	100,0	85/6	100,0	32 1/8	100,0
1926	1,98	85,7	—	43,15	77,3	8,15	88,8	58,1/-	93,5	31,1/6	85,3	290,17/6	111,1	86/6	118,5	68/8	102,5	34,2/6	94,3	85/-	99,5	28 1/4	89,3
1927	2,03	87,9	—	43,30	77,3	7,96	86,7	55,14/-	89,7	24,4/-	66,4	290,4/-	110,8	73/-	100,0	64/6	96,3	28,10/6	78,8	85/-	99,5	26 3/4	83,3
1928	2,11	91,3	—	48,05	85,8	7,99	87,0	63,16/-	102,8	21,1/-	57,8	227,5/-	86,8	66/-	90,4	62/8	93,5	25,5/6	69,9	85/-	99,5	24 1/2	81,1
1929	2,05	88,7	—	45,40	81,1	8,11	88,3	75,14/-	121,9	23,5/-	63,8	203,15/6	77,8	70/6	96,6	68/9	102,6	24,17/6	68,8	85/-	99,5	24 1/2	76,2
1930	1,66	71,9	—	38,45	68,7	6,72	73,2	54,13/-	88,0	18,1/6	49,6	142,5/-	54,3	67/-	91,8	59/6	88,8	16,17/6	46,6	85/-	99,5	17 1/2	55,4
1931	1,34	58,0	—	31,30	56,9	5,35	58,3	36,5/-	58,4	12,1/-	33,1	110,1/-	42,0	55/-	75,3	47/6	70,9	11,10/6	31,9	92/6	108,2	13 3/4	41,6
1932	0,94	40,7	—	22,70	40,5	4,14	45,1	22,17/-	36,8	8,12/-	23,6	97,2/-	37,1	42/-	57,5	37/-	55,2	9,16/6	27,1	118/-	138,0	12 1/2	40,1
1933	0,61	26,4	0,96	20,20	36,1	3,71	40,4	22,2/6	35,6	7,17/6	21,6	131,18/-	50,1	41/-	56,2	35/-	52,2	10,12/6	29,4	124,7 3/4	145,8	12 3/8	38,5
Jan. '32	1,16	50,2	—	25,75	46,0	4,71	51,3	27,14/6	44,7	10,14/-	29,4	98,18/-	37,8	41/6	56,8	42/-	62,7	10,6/6	28,5	120/3	140,7	13 1/8	43,2
Febr. "	1,34	58,0	—	27,75	49,6	3,79	41,3	26,4/-	42,2	10,5/-	28,1	99,2/6	37,9	41/6	56,8	40/-	59,7	10,7/-	27,6	119/6	140,7	13 1/8	43,6
Mrt. "	0,98	42,4	—	23,65	42,2	3,42 3/4	37,3	24,18/-	40,1	9,9/-	25,9	96,6/-	36,8	44/-	60,3	40/-	59,7	9,11/-	26,4	114/-	133,5	13 3/4	42,8
Apr. "	0,99	42,9	—	19,60	35,0	2,77 1/2	30,2	23,8/-	37,7	8,16/6	24,2	84,15/6	32,4	45/-	61,6	37/6	56,0	9,2/-	25,2	110/3	129,0	13 1/8	40,9
Mei "	0,82	35,5	—	19,65	35,1	2,88	31,4	21,6/-	34,3	8,1/-	22,0	98,13/6	34,2	44/-	60,3	37/6	56,0	9,9/-	26,1	112/9	132,0	12 5/8	39,3
Juni "	1,11	48,1	—	24,25	43,3	3,08	33,5	20,12/6	33,2	7,5/-	19,9	84,9/-	32,3	44/-	60,3	37/6	56,0	8,13/-	23,9	113/6	132,7	12 5/8	39,3
Juli "	0,96	41,6	0,45	19,55	34,9	3,12 1/2	34,0	19,2/6	30,8	7,3/6	19,7	90,17/6	34,7	42/6	58,2	37/-	55,2	8,6/6	23,0	116/-	135,7	12 5/8	38,5
Aug. "	0,76	32,9	0,58	17,90	32,0	3,72	40,6	22,4/6	35,8	7,17/6	21,6	101,1/-	38,6	42/-	57,5	36/6	54,5	9,13/6	26,7	118/6	138,6	12 1/2	39,9
Sept. "	0,84	36,4	0,65	19,70	35,2	4,64	50,5	25,8/-	40,9	9,10/6	26,1	109,9/6	41,8	42/-	57,5	35/-	52,2	11,2/-	30,7	119/9	138,8	13	40,5
Oct. "	0,82	35,5	0,73	25,50	45,5	5,73	62,4	22,5/6	35,9	8,7/-	22,9	105,13/6	40,4	41/-	56,2	34/6	51,5	10,8/6	28,8	121/6	142,1	12 1/8	38,9
Nov. "	0,81	35,1	0,78	28,50	47,3	6,65	72,4	21,19/-	35,4	8,4/6	22,6	104,7/6	39,9	40/-	54,8	34/6	51,5	10,8/-	28,7	125/9	147,2	12 5/8	38,3
Dec. "	0,73	31,6	0,85	22,55	40,3	5,12 1/2	55,7	19,12/6	31,6	7,9/6	20,5	100,10/6	38,4	39/-	53,4	34/6	51,5	10,7/-	28,6	125/9	147,2	11 1/2	35,8
Jan. '33	0,73	31,6	0,89	21,75	38,8	4,27	46,7	19,17/-	32,0	7,8/-	20,3	100,1/6	38,1	40/6	55,5	34/6	51,5	9,19/-	27,5	122/8	143,5	11 1/2	36,4
Febr. "	0,65	28,1	0,91	20,60	36,8	4,35	47,4	20,3/-	32,5	7,7/-	20,2	104,7/6	39,9	43/-	58,9	34/-	50,7	9,15/-	27,0	120,5	140,8	11 1/2	37,2
Mrt. "	0,53	22,9	0,99	19,40	34,6	2,80	30,5	20,7/6	32,3	7,10/-	20,6	104,18/3	40,1	43/-	58,9	34/7	51,6	10,7/-	28,6	120,5	140,8	12 1/8	38,7
Apr. "	0,54	23,4	1,—	18,55	33,1	2,07 1/2	22,6	20,11/6	33,1	7,12/6	20,9	109,17/-	42,0	43/-	58,9	35/6	53,0	10,8/6	28,8	120,1	140,4	12 1/8	39,9
Mei "	0,52	22,5	1,—	21,80	38,9	2,49	27,1	23,6/6	37,6	8,6/-	22,9	128,17/6	49,2	41/6	56,8	36/6	54,5	10,13/-	29,4	123/6	144,4	13 1/4	41,2
Juni "	0,52	22,5	1,—	23,50	42,0	2,50	27,2	25,7/-	40,8	9,4/-	25,3	151,10/-	57,9	42/-	57,5	37/-	55,2	11,12/6	32,1	123/3	143,0	13 1/4	41,2
Juli "	0,55	23,8	1,—	18,50	33,0	2,60	28,3	25,16/-	41,6	9,2/-	25,0	148,1/6	56,5	41/6	56,8	35/-	52,2	12,1/-	33,3	123,10 1/4	144,9	12 1/8	38,7
Aug. "	0,63	27,3	1,—	18,90	33,8	3,57 1/2	38,9	24,5/-	39,1	8,4/6	22,6	145,3/-	55,4	41/-	56,2	35/-	52,2	11,7/-	31,4	125,10	147,2	12	37,4
Sept. "	0,66	28,6	0,95	18,40	32,9	3,91	42,6	22,16/6	36,8	7,16/-	21,4	140,17/6	53,8	39/6	54,1	34/6	51,5	10,18/6	30,2	130,11	153,0	11 1/8	37,2
Oct. "	0,68	29,4	0,90	19,45	34,7	4,68	51,0	22,1/-	35,5	7,14/-	21,1	145,5/-	55,5	39/6	54,1	34/6	51,5	10,13/-	29,4	131/1	153,3	11 7/8	37,0
Nov. "	0,65	28,1	0,90	20,80	37,1	5,80	63,2	20,6/6	32,7	7,13/6	21,1	150,9/6	57,5	40/-	54,8	34/6	51,5	9,19/6	27,6	128,5 1/2	150,1	12 1/4	38,1
Dec. "	0,60	26,0	1,—	20,40	36,4	5,47 1/2	59,6	21,1/-	33,9	7,12/-	20,9	153,8/-	58,6	40/6	55,5	36/-	53,7	9,19/-	27,5	126,2 1/2	147,6	12 1/2	39,1
Jan. '34	0,50	21,6	1,—	20,40	36,4	5,05	55,0	21,7/-	34,4	7,7/-	20,2	148,3/-	56,8	39/6	54,1	36/-	53,7	9,12/-	26,5	129/6	151,5	12 3/4	39,7
Feb. "	0,47	20,3	1,—	21,55	38,5	3,68	40,1	20,9/6	33,0	7,4/-	19,8	140,13/-	53,7	39/6	54,1	36/5	54,4	9,7/-	24,9	137,1	160,3	12 1/2	39,9
Mrt. "	0,44	19,0	1,—	19,90	35,5	2,71	29,5	20,3/-	32,5	7,3/6	19,7	144,15/6	55,3	40/6	55,5	35/3	52,6	9,2/-	25,2	136/8	159,8	12 5/8	39,3
Apr. "	0,42	18,2	1,—	17,20	30,7	2,72	29,6	20,14/6	33,4	7,4/6	19,8	150,10/6	57,5	41/6	56,8	34/2	51,0	9,7/6	25,9	135,1 1/2	158,0	12 1/8	38,7
Mei "	0,41	17,7	1,—	16,05	28,7	2,54	27,7	20,4/-	32,5	6,16/6	18,7	144,19/6	55,4	40/6	55,5	32/9	48,9	9,2/-	25,2	136/3	159,4	12 1/8	37,5
Juni "	0,41	17,7	1,—	19,40	34,6	2,74 1/2	29,9	19,18/6	32,1	6,14/-	18,4	140,1/-	53,5	40/6	55,5	31/9	47,4	8,16/-	24,3	137/8 1/2	161,1	12 1/4	38,1
Juli "	0,40	17,3	1,—	21,50	38,4	2,81	30,6	18,11/-	29,9	6,14/6	18,5	142,9/-	54,0	40/6	55,5	32/4	48,2	8,6/-	22,9	137/11	161,4	12 1/4	39,7
30 Aug. "	0,43 1/2	18,6	1,—	21,—	37,5	2,95	32,1	18,7/6	29,0	6,15/6	18,5	143,7/6	54,8	40/6	55,5	32/6	48,5	8,6/6	23,0	138 1/2	161,4	12 1/2	38,9

26 Sept. 1932 79 K.G. La Plata; van 26 Sept. 1932 tot 5 Febr. 1934 Manitoba No. 2 3) Tot Jan. 1928 Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van Jan. 1928 Malting; van Jan. 1928 tot 9 Febr. 1931 American No. 2, van 9 Febr. 1931 tot 23 Mei 1932 64 1/2 K.G. Zuid-Russische. Van 23 Mei—19 Sept. 1932 No. 3 (jaar. 6) 4 Aug. 7) 2 Aug. 8) Wegens Bank Holiday op 6 Aug. zijn de Londense noteringen van 3 Aug. genomen. 9) 3 Aug.

BOUWMATERIALEN												KOLONIALE PRODUCTEN											
VURENHOUT basis 7" f.o.b. Zweden/Finland per standaard van 4.672 M ³ .		S T E E N E N				CACAO G.F. Accra per 50 K.G. c.i.f. Nederland		COPRA Ned.-Ind. f.m.s. per 100 K.G. Amsterdam		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.		RUBBER 1) Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam per 100 K.G.		THEE Af. N.-I. theev. Java- en Sumatrathee p. 1/2 K.G.		INDEXCIJFER					
f	%	f	%	f	%	sh.	%	f	%	cts.	%	Sh.	%	f.	%	cts.	%	Grondstoffen	Koloniale producten				
1925	159,75	100	15,50	100	19	100	42/6	100	35,87 1/2	100,0	61,375	100,0	2/11,625	100,0	18,75	100,0	84,5	100,0	100,0	100,0			
1926	153,50	96,1	15,75	101,6	19,50	102,6	49/-	115,3	34,—	94,8	55,375	90,2	2/1,—	67,4	17,50	93,3	94,25	111,5	96,0	102,6			
1927	160,50	100,5	14,50	93,5	18,50	97,4	68/-	160,0	32,62 1/2	90,9	46,875	76,4	1/6,375	51,6	19,12 1/2	102,0	82,75	97,9	87,5	109,1			
1928	151,50	94,8	12,—	77,4	18,50	97,4	57/3	134,9	31,87 1/2	88,9	49,625	80,9	-10,75	30,2	15,85	84,5	75,25	89,1	84,6	97,4			
1929	146,00	91,4	14,—	90,3	21,25	111,8	45/10	107,9	27,37 1/2	76,3	50,75	82,7	-10,25	28,8	13,—	69,3	69,25	82,0	81,9	85,5			
1930	141,50	88,6	12,50	80,6	20,75	109,2	34/11	82,2	22,62 1/2	63,1	32	52,1	-15,875	16,5	9,60	51,2	60,75	71,8	68,0	64,3			
1931	110,75	69,3	10,25	66,1	20,25	106,6	22/5	52,8	15,37 1/2	42,9	25	40,7	-13	8,4	8,—	42,7	42,50	50,3	46,8	46,8			
1932	69,00	43,2	9,25	59,7	15,—	78,9	19/6	45,9	13,—	36,2	24												

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	21 Juli 1934	28 Juli 1934	30 Juli 1934 Laagste	4 Aug. '34 Hoogste	4 Aug. 1934
Alexandrië ..	Piast. p. £	97½	97½	97½	97½	97½
Athene	Dr. p. £	525	525	525	525	525
Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10½	1/10½	1/10½	1/10½	1/10½
Budapest ..	Pen. p. £	17¼	17¼	17	17¼	17
Buenos Aires ¹	d. p. \$	26⅞	27⅞	27¼	28¼	27⅞
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/6⅞	1/6⅞	1/6⅞	1/6⅞	1/6⅞
Constantin ..	Piast. p. £	620	620	620	620	620
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/5⅞	1/5⅞	1/5⅞	1/6⅞	1/6⅞
Kobe	Sh. p. yen	1/2¼	1/2¼	1/2¼	1/2¼	1/2¼
Lissabon ...	Escu. p. £	110⅞	110⅞	109¼	110¼	110⅞
Mexico	\$ per £	18	18	17¼	18¼	18
Montevideo ²	d. per £	19¼	19¼	19¼	20¼	19¼
Montreal ...	\$ per £	4.97¼	4.95½	4.94¼	4.95¼	4.95¼
Rio de Janeiro ³	d. per Mil.	3	3	3	3	3
Shanghai ..	Sh. p. tael	1/4⅞	1/4⅞	1/3¼	1/4⅞	1/4⅞
Singapore ..	id. p. \$	2/4½	2/4½	2/4	2/4¼	2/4⅞
Valparaiso ⁴	\$ per £	—	—	—	—	—
Warschau ..	Zl. p. £	26¼	26¼	26¼	26¼	26¼

¹) Officiële notering 30½ laten. ²) Id. vanaf 6 Juli '34 38½, 9 Juli 38¼, 10 Juli 38¼, vanaf 11 Juli 38¼, 19 Juli 38½, 4 Aug. 38¼.

³) Id. 4¼. ⁴) 90 dg.

ZILVERPRIJS

Londen ¹) (N.York ²)	21 Juli 1934	28 Juli 1934	30 Juli 1934 Laagste	4 Aug. '34 Hoogste	4 Aug. 1934
31 Juli 1934 ..	20⅞	46⅞	31 Juli 1934 ..	138½	138½
1 Aug. 1934 ..	20⅞	46⅞	1 Aug. 1934 ..	138/1	138/1
2 „ 1934 ..	20⅞	46⅞	2 „ 1934 ..	138/2	138/2
3 „ 1934 ..	20¼	46¼	3 „ 1934 ..	138/1½	138/1½
4 „ 1934 ..	20⅞	47	4 „ 1934 ..	138½	138½
6 „ 1934 ..	—	47	6 „ 1934 ..	—	—
7 Aug. 1933 ..	—	35⅞	7 Aug. 1933 ..	—	—
27 Juli 1914 ..	24⅞	59	27 Juli 1914 ..	84/10¼	84/10¼

¹) in pence p. oz. stand. ²) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. ³) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS

Vorderingen.	21 Juli 1934	31 Juli 1934
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank	f 87.242.230,62	f 66.986.794,16
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	„ 221.303,45	„ 1.808.765,11
Voorschotten op ultimo Juni 1934 aan de gem. verstrekt op aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. en dergem. fondsb., alsmede op de die belastingen en op de vermogensbelasting	„ 5.787.230,50	„ 5.787.230,50
Voorschotten aan Ned.-Indië	„ 273.486.129,91	„ 272.422.504,65
Id. aan Suriname	„ 12.616.949,20	„ 12.772.382,83
Id. aan Curaçao	„ 2.460.418,56	„ 2.480.333,48
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand ..	„ 111.179.672,68	„ 111.795.834,84
Saldo der postrek. v. Rijkscomptabelen Vord. op het Alg. Burg. Pensioenfonds ¹)	„ 28.620.990,66	„ 25.652.445,62
Vord. op andere Staatsbedrijven ²)	„ 19.021.342,53	„ 19.581.342,53
Verstr. t. laste der Rijksbegr. kasgeldleeningen aan gemeenten (saldo) ..	„ 48.840.432,15	—

Verplichtingen.

Voorschot door De Ned. Bank ingev. art. 16 van haar octrool verstrekt	—	—
Schatkistbiljetten in omloop	f 444.624.000,—	f 444.624.000,—
Schatkistpromessen in omloop	„ 84.280.000,—	„ 84.280.000,—
Zilverbons in omloop	„ 1.330.919,50	„ 1.328.093,50
Schuld op ultimo Juni 1934 aan de gem. weg. a. h. uit te keeren hoofds. d. pers. bel., aand. i. d. hoofds. d. grondb. e. d. gem. fondsb. alsmede op de die bel. en op de verm. bel.	„ —	„ —
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. ¹)	„ 318.906,43	„ 29.124.272,49
Id. a. h. Staatsbedr. der P. T. en T. ¹)	„ 105.705.061,73	„ 97.342.088,47
Id. aan andere Staatsbedrijven ¹)	„ 11.869,63	„ 61.869,63
Id. aan diverse instellingen ¹)	„ 34.565.091,56	„ 36.214.662,18

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	28 Juli 1934	4 Aug. 1934
Saldo Javasche Bank	—	f 296.000,—
Betaalmiddelen in 's Lands kas	—	—
waaronder Muntbiljetten	—	—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	f 274.542.000,—	„ 273.541.000,—
Schatkistpromessen	„ 1.750.000,—	„ 1.750.000,—
Schatkistbiljetten	„ 11.370.000,—	„ 11.370.000,—
Muntbiljetten in omloop	—	—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds ..	„ 1.746.000,—	„ 1.746.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank ..	„ 1.549.000,—	„ 1.496.000,—
Voorschot van de Javasche Bank	„ 842.000,—	—

SURINAAMSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Discont.	Div. rekening ¹)
14 Juli 1934 ..	715	1.090	414	572	1.692
7 „ 1934 ..	692	1.098	443	580	1.705
30 Juni 1934 ..	724	1.203	424	583	1.710
23 „ 1934 ..	709	971	449	582	1.681
16 „ 1934 ..	706	996	436	585	1.671
5 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹) Sluftp. der activa.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 6 Augustus 1934.

Activa.		
Binnenl. Wis- (Hfdbk. f 23.076.542,41		
sels, Prom., (Bijbnk. „ 328.597,63		
enz. in disc. (Ag. sch. „ 3.729.647,79	f	27.134.787,83
Papier o. h. Buitenl. in disconto	„	—
Idem eigen portef. f 1.360.725,—		
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. „	„	1.360.725,—
Beleeningen (Hfdbk. f 100.832.025,55 ¹)		
incl. vrsch. (Bijbnk. „ 4.867.518,74		
in rek.-crt. (Ag. sch. „ 41.163.382,35		
op onderp. f 146.862.926,64		
Op Effecten	f 141.619.957,87 ¹)	
Op Goederen en Spec. „	5.242.968,77	146.862.926,64 ¹)
Voorschotten a. h. Rijk	„	—
Munt, Goud	f 102.173.650,—	
Muntmat., Goud ..	„ 761.221.981,32	
Munt, Zilver, enz. „	f 863.395.631,32	
Muntmat., Zilver ..	„ 23.366.721,60	
Belegging ⅓ kapitaal, reserves en pensioenfonds	„	21.217.742,47
Gebouwen en Meub. der Bank	„	4.970.000,—
Diverse rekeningen	„	20.139.647,97
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5/32, S. No. 221)	„	16.996.491,37
	f	1.125.444.674,20

Passiva.

Kapitaal	f	20.000.000,—
Reservefonds	„	3.807.914,92
Bijzondere reserve	„	5.000.000,—
Pensioenfonds	„	9.262.132,91
Bankbiljetten in omloop	„	906.446.875,—
Bankassignatiën in omloop	„	57.802,21
Rek.-Cour. (Het Rijk f 29.899.519,99		
saldo's: (Anderen „ 149.145.528,19		179.045.048,18
Diverse rekeningen	„	1.824.900,98
	f	1.125.444.674,20

Beschikbaar metaalsaldo

Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is „ 1.130.890.300,—

¹) Waarvan aan Nederlandsch-Indië

(Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99)

²) Waarvan in het buitenland

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
6 Aug. '34	102174	761.222	906.447	179.103	452.356	82
30 Juli '34	102173	761.197	908.966	179.905	450.326	81
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekening ¹)
6 Aug. 1934	27.135	—	146.863	1.361	20.140
30 Juli 1934	26.951	—	152.155	1.361	18.858
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

¹) Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
4 Aug. '34 ¹)	141.550	—	185.030	34.240	53.842
28 Juli '34 ¹)	141.200	—	183.610	33.890	54.200
30 Juni 1934	112.493	28.840	184.868	27.720	56.298
23 „ 1934	111.993	28.903	184.175	28.542	55.809
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Wissels. buiten N.-Ind. betaalb.	Dis-conto's	Beleeningen	Diverse rekening ¹)	Dek-kings-percentage
4 Aug. '34 ¹)	1.280	74.730	—	13.040	65
28 Juli '34 ¹)	970	73.850	—	12.750	65
30 Juni 1934	610	9.570	52.036	10.630	66
23 „ 1934	1.336	9.606	49.816	10.326	66
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

¹) Sluftp. activa. ²) Cijfers telegrafisch ontvangen.